

Lunds universitet
Historiska institutionen
ÄHID04
Examinator: Mikael Ottosson
Handledare: Karl Haikola
Januari 2021

En formell titt på informell svensk historia

En analys av populära internationella forums brukande av svensk historia
genom internet memes

Författare: Simon Torffvit

Innehållsförteckning

Inledning	2
Frågeställning	3
Teori	5
Historiekultur och bruk	5
Bildanalys	7
Forskningsläget	9
Källmaterial	13
Metod	15
Tre krav	16
Insamlingsprocessen	17
Reddit	18
Facebook, Instagram och Twitter	18
Disposition	19
Analys	20
Reddit	22
HistoryMemes	23
FakeHistoryPorn	29
Polandball	31
HistoryAnimemes	36
SWARJE	37
Instagram	40
WarHistoryMemes och MilitaryHistoryMemes	40
HistoryMemesExplained och HistoryDankMemes	43
Facebook	44
HistoryMemes	44
Twitter	47
HistoryandMemes och MemesonHistory	47
Resultat	50
Diskussion kring underfrågorna	50
Vilka historiska företeelser lyfts fram?	50
Går det att urskilja varför just de historiska företeelserna väljs ut?	51
Vilka historiebruk kan identifieras i materialet?	52
Hur skiljer sig detta från forum till forum?	54
Framtiden	54
Avslutning	55
Källförteckning	56
Forum	56
Memes	56
Digitala källor	58
Litteratur	60

Inledning

Med internet på våra fingerspetsar har kunskapens tillgänglighet aldrig varit så stor och bred som idag. Vad som helst och vem som helst är blott en sökning bort, och miljontals applikationer och webbsidor tävlar om uppmärksamheten. Detta gäller givetvis också för historia. Förra århundradet behövde man fylla ett hyllplan med uppslagsverk för att kunna komma åt endast en bråkdel av det utbudet och den tillgängligheten. Ville man ta del av historia fick man införskaffa historieböcker, och då var man begränsad till författarens urval och perspektiv. Numera är dokumenterade historiska företeelser från alla tänkbara håll och kanter tillgängliga, och man kan dubbel- och trippel-kontrollera narrativen mot andra källor.

Ett återkommande problem med detta berör givetvis källkritik. Vem som helst kan söka på vad som helst på internet, men vem som helst kan också författa om vad som helst på internet. Åsikter och instinkter likställs med faktum samtidigt som bloggar och sociala medieprofiler likställs med vetenskapligt grundade artiklar. Bara för att man kan trippel-kontrollera narrativen finns det ingen anledning till varför en läsare skulle vilja göra det när de kanske redan har sett en källa som skriver precis som läsaren känner.

Detta leder till ett annat problem. Ett sådant utbud av material som internet möjliggör medför en slags matthet. Kan man bli motsvarigheten till en historisk doktorand genom endast internet? Rent hypotetiskt, ja. Kommer någon att faktiskt göra det? Nej, av den enkla anledningen att det finns så mycket annat på internet som är mer intressant för den gemene konsumenten. Man vill hellre läsa nyheter, spela spel eller följa familj, vänner och kändisar på sociala medier. Det är inte många som spontant får för sig att söka upp tillgängliga doktorsavhandlingar eller fördjupa sig i analytiska historiska artiklar, särskilt inte bland de yngre generationerna.

Ett medium på internet som istället vinner kampen om ungdomars uppmärksamhet är de internetfenomen som i engelsk mun kallas för *memes*. Biologen Richard Dawkins myntade ursprungligen begreppet i sitt verk *The Selfish Gene* från 1976. Där beskrev han dess betydelse som den minsta enheten av kultur som kan föras över från person till person i ett samhälle. Det låter snarlikt det andra engelska ordet *gene* avsiktligt eftersom *meme* ska vara för kulturarvet vad *gene* är för genetiken. Dawkins definition av meme är bred och täcker alla kulturella tankar, idéer, rörelser och uttal som sprid genom imitation.¹ Denna definition har

¹ Dawkins, Richard, *The selfish gene* (Ny uppl.), Oxford Univ. Press, 1989, s. 192.

sedan anpassats och utvecklats till det som många kallar för *internet memes*, det vill säga kulturella enheter som sprids och imiteras över internet. Dessa kulturella enheter är vanligtvis men inte alltid begränsade till bilder med tillhörande text som sprids, imiteras, modifieras och därefter sprids vidare. Även om enheterna kan vara vad som helst; en video, ett ljudklipp eller till och med en rörelse exempelvis, är det endast denna definition om bilder som jag kommer att hänvisa till. Och även om det i svenskan används begrepp som *internetmem* eller *internetfenomen* kommer jag härnäst endast använda mig av ordet *meme* istället.² Detta ord böjs som *en meme*, *flera memes* och i bestämd form som *memen* och *memesen*. Detta språkliga beslut är baserat på min personliga erfarenhet av att det är detta ord och denna betydelse som även svenska ungdomar över internet oftast anger och brukar.

Även om man begränsar sig till en definition av memes som endast berör bilder kan dessa memes fortfarande beröra precis vem eller vad som helst utan någon annan begränsning på hur. Då kan man fråga sig hur man kan få ordning på detta och hur man ser till att man inte drunknar i en anarki av obegripliga memes. Svaret är att ofta är specifika forum eller webbsidor för memes särskilt dedikerade till ett eller flera ämnesområden, och memes som inte följer dessa kretsars regler eller riktlinjer tas bort av moderatorer. På så vis kan man ändå strukturera upp memes och som mottagare kunna välja vilka typer av memes om vilka ämnen man vill ta del av.

Det faller sig självklart att det då finns forum dedikerade till memes om historia. Det är dessa som är fokuset för min kommande undersökning. Som tidigare klargjort, är det inte många som intresserar sig för djupgående historiska artiklar på internet. Memes är betydligt mer tillgängliga. En logisk slutsats att dra är då att många faktiskt lär sig om historia genom memes. Av detta skäl är det viktigt för historiker och historieförmedlare att förstå sig på detta medium, hur det brukas och vilken effekt det har på mottagaren. Hur ett sådant arbete skulle genomföras är dock öppet för diskussion och tolkning eftersom mediets unga ålder medför att det ännu inte finns en utarbetad, beprövad och granskad forskningsmetod att följa för memes.

Frågeställning

En uppsats som endast ställer frågan “Hur gestaltas historia i memes och varför?” är alldeles för bred och bortom ett rimligt omfång. Vissa forum ser nämligen hundratals inlägg om

² *Wikipedia*, “Internetfenomen”, 2020.

dagen. Därför måste frågan konkretiseras på ett snävare plan än så. Andra forskare har redan studerat memes konstruktion och hur de kan bidra till historisk forskning som material och med vilka metoder de kan handskas. Själv önskar jag kombinera dessa metoder med mina egna och exemplifiera dessa i hur ett specifikt historiskt område kan gestaltas i memes.

Som en svensk historieforskare känns det naturligt för mig att specificera frågan till hur memes gestaltar just svensk historia. Det är ett historiskt område som jag intresserar mig för, har erfarenhet av och som för övrigt känns som en rimlig avgränsning. Det fyller också en lucka i det svenska forskningsläget som kan leda till intressanta resultat. De resultaten kan nämligen ge en inblick i hur bilden av den svenska historien ser ut för andra utländska mottagare som annars kanske är okunniga i ämnet. Det är ingen överdrift att påstå att för vissa engelsktalande kanske memes om svensk historia på internationella forum är den enda svenska historian de tar del av.

Syftet med den här uppsatsen är således att bidra till en ökad förståelse för hur människor gestaltar och mottar svensk historia i en större internationell kontext, med fokus på memes. Till detta ändamål har jag formulerat en frågeställning med flera frågor och vinklar. Den första är den stora övergripande frågan:

- ❖ Hur gestaltas och brukas svensk historia i populära memes på internationella forum, och varför gestaltas och brukas den på dessa sätt?

För att komplettera denna har jag mindre, vägledande underfrågor som hjälper mig att hämta så mycket användbar information ur materialet som möjligt för arbetets omfång.

- ❖ Vilka historiska företeelser lyfts fram?
- ❖ Går det att urskilja varför just de historiska företeelserna väljs ut?
- ❖ Vilka historiebrev kan identifieras i materialet?³
- ❖ Hur skiljer sig detta från forum till forum?

Alla dessa hjälper mig att få en god överblick för dessa memes och kontexten kring deras bruk. De hjälper mig också ta in den större bilden av den historia om Sverige som gestaltas och öppnar för mig att utforska dess potentiella orsaker. De ger alltså tillsammans med huvudfrågan en viktig inblick i det intryck av svensk historia som en för övrigt okunnig person i ämnet kan få endast genom populära memes på internet.

³ Historiebrev förklaras i nästa avsnitt.

Teori

I grund och botten behandlar denna uppsats frågan om hur historia brukas i bilder och deras medföljande text. Det är således naturligt att applicera Klas-Göran Karlssons teorier om historiekultur och historiebruk samt para ihop dessa med en bildanalys. Den senare kommer i sin tur att hämtas från semiotikern Roland Barthes.

Historiekultur och bruk

I sin inledning till boken *Med folkmord i fokus - förintelsens plats i den europeiska historiekulturen* skriver Klas-Göran Karlsson att det finns en kollektiv dimension till historia. Genom historia byggs det upp en gemenskap inom en grupp som ställs emot andra grupper i ett utanförskap. Man har en gemensam föreställning som kontrasterar ett *oss* mot ett *dem*. Denna föreställning börjar vid egna gemensamma erfarenheter men inkluderar även historiska händelser som man tagit del av genom exempelvis massmedier. Karlsson beskriver att sådana händelser behöver vara av dramatisk karaktär som kan “anses ha förändrat samhället och tillvaron på ett genomgripande sätt” och anger Förintelsen som exempel.⁴ Hur sådan historia förmedlas från producent till mottagare är det som han kallar för *historiekultur*, och anger där massmediedebatter som ett exempel. Genom denna förmedling kan samhället välja vilken historia det vill bevara, antingen som något att hylla, dölja eller bara minnas.⁵ De kulturprodukter som skapas, förmedlas och mottas inom en historiekultur av dess individer eller grupper i dessa syften kallar Karlsson för *historieprodukter*. Vill man analysera dessa bör man ta hänsyn till deras producenter och konsumenter, samt vilka syften som ligger bakom produktionen, öppet deklarerade såväl som dolda.⁶

För att kartlägga hur historia kan förmedlas med syften, behov och brukare, har Karlsson även utformat en typologi över *historiebruk*. Den återfinns i boken *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken* som är författad tillsammans med Ulf Zander, och den har en tabell som inkluderar och förklarar följande historiebruk: *vetenskapligt, existentiellt, moraliskt, ideologiskt, icke-bruk, politisk-pedagogiskt* och *kommersiellt*.⁷ Det *vetenskapliga*

⁴ Karlsson, Klas-Göran, *Med folkmord i fokus - förintelsens plats i den europeiska historiekulturen*, Forum för levande historia, Stockholm, 2008, s. 9.

⁵ Karlsson, 2008, ss. 10-11.

⁶ Karlsson, Klas-Göran & Zander, Ulf (red.), *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken* (Andra uppl.), Studentlitteratur, Lund, 2009, ss. 38-39.

⁷ Karlsson & Zander, 2009, s. 59.

bruket representerar den traditionella förståelsen av historiker och historielärare som tolkare och förmedlare av fakta i behov av att upptäcka eller rekonstruera historia.⁸ Det *existentiella bruket* återfinns i alla människor i deras sökande efter att minnas eller glömma historia för att kunna orientera eller förankra sig i sin samtid. Det *moraliska bruket* nyttjas av intellektuella och välutbildade och går nästan hand i hand med kritik mot en given historisk maktutövning. Man vill återupptäcka historiska synder och att den skyldiga makten ska ta ansvar för dessa och försona offren. Intellektuella eliter, tillsammans med politiska eliter, bedriver också det *ideologiska bruket*, *icke-bruket* och det *politisk-pedagogiska bruket*. Det *ideologiska bruket* syftar oftast på att legitimera den nuvarande makten genom att rättfärdiga dess nutida maktutövning mot en turbulent dåtid och en utopisk framtid. *Icke-bruket* är en form av ideologiskt bruk som innebär en medveten inställning till att historia inte ska brukas eftersom att den eller ett kulturarv inte är i linje med makthavarens ideologi. Det *politisk-pedagogiska bruket*, även bara kallat det politiska bruket, syftar till att lyfta likheter mellan nutid och historiska företeelser. Dessa likheter kan vara positiva, men är oftast negativa och menade för att tjäna politiska fördelar genom att likställa sin opposition eller dess handlingar med något historiskt förkastligt. Den pedagogiska aspekten ligger i att man uppmuntrar eller avskräcker nutida företeelser genom att på ett liknande sätt lyfta likheter med utvalda historiska objekt. I alla fall av politisk-pedagogiskt bruk lyfts likheterna på bekostnad av skillnaderna eftersom dessa hade underminerat bruket och dess syfte. Då återstår bara det *kommersiella bruket* ur typologin, vilket används av de som ämnar att göra ekonomiska vinster genom att sälja en produkt eller tjänst. Historiebruket sker genom att historia väljs ut i syfte att framkalla en känslomässig reaktion hos konsumenten som uppmuntrar till konsumtion.⁹

I enlighet med det historiekulturella resonemanget kan man antaga att ett forum på internet gemensamt kan skapa sin egen historiekultur. Detta sker med dess hundratusentals historieintresserade privata användare som skapar, förmedlar och mottar historieprodukter i form av historierelaterade memes. Dessa kanske hyllar eller gycklar historiska händelser genom sina humoristiska bilder eller skämt.

Det som skiljer och gör internet problematiskt som en historiekultur är brukarna. Dessa brukare är individer som kan vara helt anonyma, och utan en brukares identitet blir det knepigt att urskilja ett syfte. Utan ett tydligt syfte är det stundtals svårt att använda historiebrukstypologin. Det ställs nästan som ett krav för flertalet historiebruk att brukarna

⁸ Karlsson & Zander, 2009, s. 56.

⁹ Karlsson & Zander, 2009, ss. 59-67.

ska vara historiker, intellektuella eliter eller politiker. För att ändå få något ut av att applicera Karlssons historiebrukstypologi på dessa historieprodukter och deras anonyma förmedlare krävs antingen att typologin anpassas eller att man introducerar nya bruk. Min frågeställning är öppen för att studera memes som spår av en ny utveckling för historiebruk som kan helt avvika från traditionella bruk.

Det främsta exemplet på ett nytt historiebruk för internetkulturen vore det *humoristiska historiebruket*. Historieprofessorn Jerome de Groot skrev i *Consuming History – Historians and heritage in contemporary popular culture* först publicerad 2009 att historia kan utnyttjas inom populärkulturella cirklar i främst humoristiska syften.¹⁰ Malin Jonsson tog delvis avstamp i detta och analyserade memes i sin masteruppsats *En rolig historia - En studie av historiedidaktik och humor i internetmemes* från 2019. Där skriver hon om det humoristiska som något som kunde observeras vid sidan om de klassiska historiebruken. Hon ansåg även att brukarna på internet kunde ses som gräsrotter istället för makthavare. På så sätt kunde hon ändå tala om bruk som de ideologiska och politisk-pedagogiska bruken utan krav på att brukarna skulle vara intellektuella eller politiska eliter.¹¹ Detta upprepar Aron Schuurman i kandidatuppsatsen *Revolutionär, folkmördare och tomte - en studie om Karl Marx i internetmemes* från 2020.¹² Det är detta humoristiska historiebruk de nämner som kommer vara centralt för mitt arbete. Vidare vill jag utöver deras resonemang också hävda att det humoristiska historiebruket är ett självständigt historiebruk som i vissa fall kan observeras ensamt utan andra historiebruk. Man skulle kort kunna definiera det som ett historiskt bruk alla kan bruka där syftet är att skapa humor genom att spela på en gemensam förkunskap mellan avsändare och mottagare om historia, ofta i relation till populärkultur. Detta innebär inte att jag stänger dörren för att utforska andra nya historiebruk i uppsatsen, utan det kan mycket väl visa sig att materialet öppnar för fler nydanande resonemang i ämnet.

Bildanalys

Det finns en myt om att en bild bär en större sanning än ord, men så är nödvändigtvis inte fallet. Bilder är ofta konstruerade av något slag. I samarbetet mellan fotograf, subjekt och den

¹⁰ De Groot, Jerome, *Consuming history : historians and heritage in contemporary popular culture* (Andra uppl.), Taylor & Francis Group, Routledge, 2016, s. 237.

¹¹ Jonsson, Malin Anna Minor, *En rolig historia - en studie av historiedidaktik och humor i internetmemes*, Lunds Universitet, Lund, 2019, ss. 86-87.

¹² Schuurman, Aron, *Revolutionär, folkmördare och tomte - en studie om Karl Marx i internetmemes*, Lunds Universitet, Lund, 2020, ss. 47-48.

tänkte mottagaren av bilden finns det gott om utrymme för manipulation och konstruktion.¹³ En bild dokumenterar förvisso men måste likväl ändå tolkas liksom skriftligt material. Man får då tolka inte bara vad den säger om subjektet utan också den samtid som bilden gjordes i.¹⁴ Detta steg är inom historisk forskning nästan nödvändigt när man studerar bilder och filmer som retrospektivt gestaltar historiska händelser. Detta gäller även för memes om historia, eftersom de per definition inte brukar handla om sin samtid. När Malin Jonsson analyserade memes använde hon sig av Barthes bildanalytiska teorier. Det kommer jag också att göra.

Roland Barthes berättar i sin uppsats från 1964 *Bildens retorik* att en bild har tre meddelanden: ett språkligt, lingvistiskt meddelande, ett icke-kodat, ikoniskt meddelande och ett kodat, ikoniskt meddelande. De senare två kallar Barthes även för det perceptiva, denoterade eller bokstavliga meddelandet respektive det kulturella, konnoterade eller symboliska meddelandet.¹⁵ I uppsatsen operationaliserar Barthes sin analys på en reklambild för italienska matvaror. Värt också att nämna är att eftersom det inte finns något linjärt med att analysera bilder så finns det ingen kronologi i dessa meddelanden.

Det språkliga meddelandet är allt språk som syns i och runt en given bild. En text kan dock också vara en del av de perceptiva eller kulturella meddelandena genom att vara en del av bildens gestaltning och symbolism. I exemplet av italienska matvaror är en burks etikett ett språkligt budskap men också bortsett från det även ett anekdotiskt tillbehör.¹⁶ Det denoterade meddelandet är det som kan bokstavligt observeras i bilden. Det konnoterade meddelandet är det som kräver en allmänkulturell kunskap och genom symbolism väcker känslor om eller aktiverar minnen av externa betydelseinnehåll. De språkliga och denoterade meddelandena kan i sin tur styra mottagaren mot det konnoterade betydelseinnehåll som producenten syftade på i sitt skapande av bilden.¹⁷

Barthes skriver också om inlärningsprocesser som krävs för att kunna tolka bilder. För det språkliga meddelandet behöver man kunna språksystemet, exempelvis.¹⁸ Likaså krävs det nog också en inlärningsprocess för att förstå kulturen kring memes och deras utformning. De kan visserligen se ut hur som helst, men vissa trender går att urskilja. Det finns nästan alltid en

¹³ Berglund, Louise & Ney, Agneta, *Historikerns hantverk: om historieskrivning, teori och metod*, Lund, 2015, s. 140.

¹⁴ Berglund & Ney, 2015, s. 142.

¹⁵ Barthes, Roland, *Bildens Retorik* (Andra uppl.), Bokförlaget Faethon, Stockholm, 2019, s. 36.

¹⁶ Barthes, 2019, ss. 29-31.

¹⁷ Barthes, 2019, s. 42.

¹⁸ Barthes, 2019, ss. 42-44.

språklig dimension till gestaltningen och den kan jämföras med skämtteckningar. Om skämtteckningar skriver Barthes att språket och bilden står “i ett komplementärt förhållande” som tillsammans skapar en större helhet på en berättande nivå.¹⁹ Själva bilden i memes är ofta bara ett komplement till memens språkliga budskap i form av att gestalta en reaktion eller känsla. Samma bilder används också upprepat till olika memes och budskap, vilket ingår i memes definition av en bild som utvecklas innan den sprids vidare.

Hur man urskiljer de denoterade och konnoterade meddelandena i en redigerad och ihopklippt meme är svårt att besvara, däremot. Om en skärmdump från en superhjältefilm används för att språkligt beskriva en historisk figur, vilken nivå hamnar superhjälten och den historiska figuren på respektive? Det känns mest i enlighet med tolkningsramen att det som finns synligt i bilden är det denoterade meddelandet, oavsett hur redigerad olika aspekter är eller texten som tillhör. Det konnoterade blir då det dolda budskapet, parallellerna mellan den historiska händelsen i fråga och modern tid. Man skulle kunna säga att den konnoterade nivån är där vi i så fall hittar historiebruket.

Jag har tagit beslutet att göra en undersökning som är kvalitativ. Jag studerar visserligen tusentals memes och observerar generella trender bland dessa, men det är ändå en kvalitativ tolkningsprocess som styr arbetet. Detta leder sedan till att jag i uppsatsens analys dessutom applicerar ovanstående analytiska teorier på utvalda exempel.

Forskningsläget

Memes är ett relativt nytt fenomen som uppkommit under de senare årtionena i samband med sociala mediers framväxt. Med en sådan hastig och exponentiell resa för mediet medför det att forskningen och den akademiska världen hänger efter lite. Detta är sant för internet och sociala medier i allmänhet, men också speciellt för memes. Det är inte förrän på senare tid som memes studerats noggrant i akademiska cirklar, och inte förrän de senaste åren som de studerats noggrant inom specifikt den historievetenskapliga disciplinen här i Sverige.

Även om internet memes är en relativt ny utveckling innebär det inte att det inte fanns liknande fenomen dessförinnan. Richard Dawkins definition av memes är som tidigare klargjort kulturella enheter som sprids mellan människor och vidareutvecklas över tid. Detta konceptet sträcker sig brett och långt bortom internet och kan inkludera allt från musik till

¹⁹ Barthes, 2019, ss. 43-44.

skämt. En föregångare till dagens internet memes är de tidigare nämnda skämtteckningarna, som spreds genom media på ett liknande sätt, oftast genom tidskrifter. Det finns mycket forskning om sådana teckningar och seriestripp, även inom historievetenskapen. Lars Andersson berör just sådana representationer i sin publikation från år 2000 kallad *En jude är en jude... Representationer av "juden" i svensk skämtpress omkring 1900–1930*. Där undersöks hur judar och antisemitism gestaltats i form av humoristiska inslag.²⁰ Andersson betonar dock inte det humoristiska i historiebrukandet utan tar snarare fasta på den samhällseliga analysen och satirens innebörd för det dåtida samhällets värderingar istället.

Relevant för denna studies undersökning av forum på internet och deras memes är det som Henry Jenkins kallar för *deltagarkultur*. I sitt verk *Konvergenskulturen – Där gamla och nya medier kolliderar* från 2008, skriver Jenkins att internet medför en ny slags mediekonsumtion som inte längre skiljer på konsument och producent. Samma användare kan åtnjuta bägge roller genom att mottaga och producera information från sin egna dator i hemmet. Jenkins påpekar att detta ändå inte likställer maktbalansen mellan rollerna, utan att rollen som producent fortfarande kan styra diskursen även i detta medieklimat.²¹ Detta är relevant för mig då de forum som jag undersöker är i uteslutande grad styrda av anonyma, privata användare som producerar memes av eget intresse och nästan aldrig i kommersiellt syfte. Detta är vidare stöd för ståndpunkten att krav på brukarens identitet i relation till historiebrukstypologin bör förbises i dessa fall.

När det gäller hur specifikt historia konsumeras i populärkultur och modernare medieformer, har Jerome de Groot bidragit mycket till forskningen genom sitt förutnämnda arbete *Consuming History – Historians and heritage in contemporary popular culture*. Där undersöker han hur historia nyttjas utanför akademiska kretsar i mer allmän kultur som film, spel och över internet. I den andra utgåvan av boken från 2016 undersöks även specifikt nyare källor som tv-serien *Game of Thrones* (2010-2019) och sociala medier som Twitter och YouTube.²² Han talar som sagt bland annat om att historia kan brukas i främst humoristiska syften. Med komediserien *Blackadder* (1983-1989) som exempel förklarar han att historia kan buktalas på ett sätt som förutsätter en förkunskap om historien för att skämten ska landa.²³ Jerome de Groot nämner även internet memes uttryckligen vid två tillfällen i denna

²⁰ Andersson, Lars M., *En jude är en jude är en jude -: representationer av "juden" i svensk skämtpress omkring 1900-1930* (Ny uppl.), Nordic Academic Press, Lund, 2000, s. 66.

²¹ Jenkins, Henry, *Konvergenskulturen: där gamla och nya medier kolliderar*, Daidalos, Göteborg, 2008, s. 15.

²² De Groot, 2016.

²³ De Groot, 2016, s. 239.

andra utgåva, men de är inget fokus för arbetet. Han skriver bland annat att det sätt som memes gör parodi på historiskt material kan vara ett problematiskt sätt för materialet att leva vidare.²⁴ Han konstaterar också att bilder på historiskt material i synnerhet kan bli så delade, redigerade, “memeade” och “lekta med” på sociala media att de långsamt tappar sin ursprungliga identitet.²⁵ Detta knyts in i ett större resonemang om vad internets tillgänglighet har gjort för allmänt historiebbruk. Han argumenterar för att akademien har tappat sitt monopol på historiekunskap och att brukare nu söker sina egna personligt anpassade historiska erfarenheter. Parallellt med detta har vikten av det förflutna och historiska fakta aldrig varit högre.²⁶ Detta leder till ett fundamentalt skifte i historiekulturen som börjar och slutar på individuell nivå.

Vad det gäller hur just svensk historia brukas, är ett viktigt arbete det av Ulf Zander som släpptes 2001: *Fornstora dagar, moderna tider: bruk av och debatter om svensk historia från sekelskifte till sekelskifte*. I det arbetet analyserar Zander hur man i offentliga debatter har använt sig av svensk historia från 1880-talet och framåt med hänvisning till Karlssons historiebbrukstypologi. I början av denna tidslinje var det främsta behovet att främja den nationella identiteten genom ett ideologiskt bruk av patriotisk historieförmedling. Zander identifierar de tre största nationella symbolerna för svensk dåtida nationalism som Gustav Vasa, Gustav II Adolf och Karl XII. Efter kriget såg historiebbruket i svenska debatter ett skifte från traditionalism till modernitet. Den nationella historien sjönk undan för att göra plats för strukturer, samhällets och folkets historia. Under senare tid, i slutet på Zanders tidslinje, har det setts en ökad moralisering av historia inom debatten, men också ett förnyat intresse i Sveriges tidiga historia och stormaktstid.²⁷

Forskning om specifikt memes har till stor del hört till i områden som medievetenskap, sociologi, språk och även inom statsvetenskap. För medievetenskap och sociologi är ett nämnvärt verk Ryan M. Milners *The World Made Meme – Public Conversations and Participatory Media*. Där undersöks memes, deras spridning och hur de formar diskursen. Sammanlagt får memes och deras kultur en röst som ofta är kaotisk men ändå representerar sin samtid.²⁸

²⁴ De Groot, 2016, s. 249.

²⁵ De Groot, 2016, s. 304.

²⁶ De Groot, 2016, ss. 310-311.

²⁷ Zander, Ulf, *Fornstora dagar, moderna tider: bruk av och debatter om svensk historia från sekelskifte till sekelskifte*, Lunds Universitet, Lund, 2001, ss. 585-588.

²⁸ Milner, Ryan M., *The world made meme: public conversations and participatory media*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 2016, s. 219.

Inom statsvetenskap är forskningsläget kring memes redan nu ganska brett, åtminstone internationellt. Det är oftast, nästan exklusivt, amerikansk politik som står i centrum. Verk som Jennifer O'Meara's *Meme Girls versus Trump – Digitally Recycled Screen Dialogue as Political Discourse*, Benita Heiskanens *Meme-ing Electoral Participation* och redaktörerna Jody C Baumgartner och Terri L. Towner's *The Internet and the 2016 Presidential Campaign* tar alla sikte på det amerikanska presidentvalet 2016.²⁹³⁰³¹ Alla dessa verk berör Donald J. Trumps användning av Twitter och hur memes utnyttjades i politiska ändamål för att bland annat sprida desinformation och propaganda. Dessa verk demonstrerar de politiska och moraliska historiebryken i memes som trots att de inte fokuserar på historia även har en stor betydelse för mitt arbete.

Till Sverige kom forskningen om historiememes och dess didaktik 2019 genom Malin Jonsson. Hennes tidigare berörda uppsats *En rolig historia - En studie av historiedidaktik och humor i internetmemes* behandlar hur historia förmedlas i memes och huruvida memes kan vara en utgångspunkt för den historiker som vill undersöka internet och humor. Malin Jonsson utnyttjar en teoretisk ram grundad i Klas-Göran Karlssons typologi och studerar de olika bruken av memes som berör de amerikanska presidenterna Barack Obama och Donald Trump. Genom sitt arbete identifierar hon att de bruk som oftast förekommer i memes är av politisk-pedagogisk, ideologisk och moralisk natur. Det förekommer även ett icke-bruk, eller missbruk, då oönskade delar av historiska aspekter som kanske inte passar memens syfte ibland avsiktligt inte inkluderas.³² Men i sitt arbete yrkar Jonsson också som sagt för memes humoristiska utgångspunkt och hävdar att historia kan ses lite som en guldgruva för komedi och skämt, likt populärkulturella referenser.³³ Hon påstår vidare att det humoristiska medför en problematik för Karlssons typologi eftersom humor inte passar in i någon av de etablerade bruken.³⁴

I teoriavsnittet nämnde jag också ett kortare och nyare svenskt verk som också berör memes historieförmedling. Det är kandidatuppsatsen *Revolutionär, folkmördare och tomte - en studie om Karl Marx i internetmemes* från Lunds universitet vårterminen 2020 skriven av Aron

²⁹ O'Meara, Jennifer, *Meme Girls versus Trump – Digitally Recycled Screen Dialogue as Political Discourse*, University of Texas Press [Elektronisk resurs], , Madison, Wis., 1971-, vol 28, 2018.

³⁰ Heiskanen, Benita, *Meme-ing Electoral Participation*, European journal of American studies [Elektronisk resurs], European Association for American Studies, Paris, 2006-, vol 12-2, 2017.

³¹ Baumgartner, Jody C. & Towner, Terri L., *The Internet and the 2016 presidential campaign*, Lexington Books, Lanham, Maryland, 2017.

³² Jonsson, 2019.

³³ Jonsson, 2019, s. 1.

³⁴ Jonsson, 2019, s. 80.

Schuurman. Han hämtar inspiration från Malin Jonssons verk och eftersträvar en utökad förståelse för memes roll i historieförmedling och hur de kan utnyttjas som ett verktyg inom historievetenskaplig forskning. Detta konkretiseras i exemplet Karl Marx, som styr uppsatsen som ett genomgående exempel på hur memes kan behandla en historiskt betydande individ. Även han kommer fram till att memes styrs till stor del av ett humoristiskt historiebruk. Resultatet av analysen är att det inte finns en överenskommen bild av Karl Marx utan flera tolkningar som är lika varierande som uppsatsens titel antyder.³⁵

Källmaterial

Mitt eget arbete särskiljer sig från Jonssons och Schuurmans i ett väsentligt avseende när det gäller källmaterialet. Jonsson valde ut ett tiotal memes som hon sedan sökte upp, studerade kontexten kring och användning av samt applicerade en kvalitativ bildanalys på. Schuurman sökte efter taggarna *marx* och *karl marx* på tre webbsidor och samlade in 10-15 memes från varje år mellan 2010-2019 som gav honom totalt 121 insamlade bilder. Hur många memes och bilder som dessa författare i sina arbete observerade totalt, även inklusive de som inte kom med i arbetet, framgår aldrig. I min uppsats - där målet är trender - anges även en uppskattning för denna totala siffra. Både Jonsson och Schuurman använde sig av webbsidan *Know Your Meme*, ett slags digitalt uppslagsverk specialiserat på att förklara memes. Denna används även av mig, men endast för dess informativa kvalitéer och inte som en källa från vilket jag hämtar material.

Alexa Internet är ett data-analytiskt företag med syftet att informera och hjälpa andra företag jämföra och mäta webbtrafik.³⁶ De har en lista som rankar världens webbsidor efter mängden webbtrafik och därigenom popularitet. Jag använder mig av följande populära sociala medier nedan, där deras Alexa rank också anges (senast uppdaterade 2021-01-06).³⁷

- Facebook.com #7
- Reddit.com #18
- Instagram.com #22
- Twitter.com #45

Dessa fyra är de mest trafikerade västerländska sociala medierna, exklusive videobaserade sidor. På *Reddit* deltar man som anonym användare i forum specialiserade på olika

³⁵ Schuurman, 2020.

³⁶ *Alexa*, "About Us", 2020.

³⁷ *Alexa*, "Top Sites", 2021.

intresseområden. Vem som helst kan ladda upp bilder och sedan styrs diskursen av ett demokratiskt system där de inlägg som får fler *uppröster*³⁸ syns längre på forumets framsida och för tillräckligt uppröstade inlägg; hela webbsidans framsida. För övriga källor, *Facebook*, *Instagram* och *Twitter*, är det användare som man kan följa som i sin tur enhetligt styr inläggen som läggs upp på profilens sida.³⁹ Mottagarna är dem samma, där vem som helst kan ta del av inläggen, ge dem en gillning och dela dem vidare. Skillnaden är producenten och förmedlaren av materialet. På Reddit kan vem som helst stå för ett givet inlägg. På Facebook, Instagram och Twitter är det en användare eller en liten grupp administratörer som enväldigt ansvarar för att skapa inlägg på profilens sida.⁴⁰

Det finns profiler och forum dedikerade till historiememes av olika sorter och specialiseringar på alla dessa webbsidor. Det enda kravet utöver förekomsten av historiememes som jag låtit styra valet av dessa är popularitet. Jag har fastställt ett krav på att forumet eller profilen ska ha minst 100 000 följare, eller i Reddits fall: medlemmar. Följande är de specifika forum på Reddit och profiler på Facebook, Instagram och Twitter som har använts i uppsatsen och utgör mina källor för memes. De är sorterade efter mängden följare/medlemmar, senast uppdaterade 2021-01-04:

•	Reddit	HistoryMemes	2 090 000+ medlemmar
•	Reddit	FakeHistoryPorn	952 000+ medlemmar
•	<i>Twitter</i>	<i>MemesonHistory</i>	<i>717 000+ följare</i>
•	Reddit	Polandball	572 000+ medlemmar
•	Facebook	HistoryMemes	416 000+ följare
•	Instagram	WarHistoryMemes	165 000+ följare
•	Reddit	SWARJE	143 000+ medlemmar
•	Instagram	HistoryMemesExplained	139 000+ följare
•	Instagram	MilitaryHistoryMemes	129 000+ följare
•	Reddit	HistoryAnimemes	109 000+ medlemmar
•	Instagram	HistoryDankMemes	88 000+ följare
•	Twitter	HistoryandMemes	44 500+ följare

Alla fyra webbsidor presenteras ytterligare i respektive avsnitt i analysen. Varför inte all information presenteras här är ett beslut jag fattat av retoriska skäl. Jag anser att viss information om webbsidorna och deras kulturer ger viktig kontext för deras material som bör presenteras i samband med materialet. Detsamma gäller de individuella forumen ovan, men tre punkter angående dessa behöver förtydligas redan här.

³⁸ Reddits nomenklatur för *gillningar*.

³⁹ Det finns grupper på Facebook som vem som helst kan skapa inlägg i också, men dessa kommer inte användas i min uppsats då inga hittades som uppfyllde mina krav.

⁴⁰ Min egna erfarenhet från år av användning av dessa webbsidor.

Twitter-kontot *MemesonHistory* var utan tvekan den största förmedlaren av historia genom memes på Twitter. Det är också ett konto som Malin Jonsson använde sig mycket av i sin uppsats. Det kontot stängdes av i juli 2019 för att ha brutit mot Twitters regler och går därmed inte att ta del av längre, vilket är anledningen till varför det står i kursivt. En liten del av kontots inlägg har arkiverats och går att återfinna på annat håll, och dessa tar jag hänsyn till i min forskning. En mindre anteckning är att Instagram-kontot *HistoryMemesExplained* gick fram tills nyligen under namnet *EducationalHistoryMemes*, men bytte namn under tiden jag analyserade det.

Instagram-kontot *HistoryDankMemes* och Twitter-kontot *HistoryandMemes* faller båda under gränsen på 100 000 följare, men inkluderas ändå av representativa skäl. *HistoryDankMemes* anser jag vara tillräckligt nära gränsen för att ändå få inkluderas och kunna bidra till materialinsamlingen som annars riskerar att domineras av Reddit. *Historyandmemes* inkluderas eftersom det - vad jag kan hitta - är det mest följda historiememe-kontot på Twitter sedan *MemesonHistory* togs bort.

Sedan insamlingsperioden avslutats har jag i efterhand upptäckt fler forum och sidor som hade kunnat inkluderas. Reddit-forumet *Polandball* har en motsvarande sida på Facebook och flertalet andra Instagram-konton har också uppdagats. Jag kan inte annat än beklaga att dessa inte inkluderas i undersökningen:

- <https://www.instagram.com/historyinmemes/> 500 000+ följare
- <https://www.facebook.com/polandball/> 436 000+ följare
- <https://www.instagram.com/historymemes2/> 129 000+ följare
- <https://www.instagram.com/darkhistorymemes/> 99 000+ följare

Metod

Eftersom jag behandlar flera forum som innehåller tusentals memes kan jag inte bifoga alla som uppfyller mina krav. Jag får istället plocka ut ett fåtal som jag anser är representativa för trenderna och använda dessa som exempel i en djupare analys. Dessa ställs då mot Roland Barthes bildanalys och Klas-Göran Karlssons historiebrukstypologi.

Tre krav

Inför min omfattande kvalitativa materialundersökning och datainsamling finns det tre huvudsakliga kriterier som måste uppfyllas för att en meme ska anses vara lämplig för studien. Vi finner alla i min övergripande frågeställning:

- ❖ Hur gestaltas och brukas *svensk historia* i *populära memes* på *internationella forum*, och varför gestaltas och brukas den på dessa sätt?

Låt oss gå igenom dessa i omvänd ordning, och därmed börja med kravet som ställs på *internationella forum*. Detta är det kortaste och lättaste kravet att etablera. Jag använder mig av de mest trafikerade västerländska och engelskspråkiga webbsidorna som erbjuder funktionen att dedikera sidor eller profiler till historiememes. I Alexas lista över de 50 mest trafikerade webbsidorna i världen är det endast Facebook, Reddit, Instagram och Twitter som är engelskspråkiga sociala medier som har sidor för historiememes i bilder.

Gällande nästa krav, att en meme ska vara *populär*, är kravet och min metod för datainsamlingen olika beroende på vilken källa det handlar om. Som tidigare förklarat skiljer sig Reddit från Facebook, Twitter och Instagrams användarsidor i den mån att på Reddits forum kan vem som helst ladda upp medan för resterande är det ägaren eller administratörerna för kontot som styr flödet. Sidorna ska ha minst 100 000 följare, men bortom det blir popularitetskravet lite olika beroende på forum. För Facebook, Instagram och Twitter är det fullt möjligt att kronologiskt gå igenom alla inlägg en profil laddat upp. Detta tänker jag därmed göra i dessa fall, så kravet för minst 100 000 följare blir det enda popularitetskravet som gäller här.

På Reddit är det mängden uppröster som helt och hållet styr ett inläggs popularitet och synlighet på sidan. Eftersom alla kan skapa inlägg läggs hundratals memes upp om dagen på dessa historiefokuserade forum. Att gå igenom alla inlägg som laddats upp kronologiskt är omöjligt. Därför måste ett minimikrav på mängden uppröster etableras som varierar från forum till forum som utöver användarbasen också beror på mängden inlägg och deras genomsnittliga mängd uppröster. Dessa minimikrav har blivit följande:

- HistoryMemes >10 000 uppröster
- FakeHistoryPorn >10 000 uppröster
- Polandball >5 000 uppröster
- HistoryAnimemes >1 000 uppröster
- SWARJE >500 uppröster

Bland alla populära inlägg från dessa högt trafikerade webbsidor, behöver jag också ett tydligt definierat krav på innehåll. Detta syns i *svensk historia* i frågeställningen. Jag använder endast memes som säger något eller kan säga något om svensk historia. Var den gränsen ska dras är dock problematiskt. En meme som handlar om *big bang* kan sägas innefatta svensk historia, men den säger ingenting om Sverige om man inte är onödigt pedantisk. Men hur gör man kring områden som har varit svenska eller blivit svenska? Om en meme handlar om Skåne innan det blev svenskt, ska det inkluderas? Om en meme handlar om Norge under tiden det var i union med Sverige, ska det inkluderas? Jag har bestämt mig för att memes måste behandla regioner eller personer som ansågs vara svenska i sin samtid.

Memes om vikingatiden har också utgjort en utmaning för avgränsningen. Då kan man inte riktigt hävda att Sverige existerade som ett land, utan snarare dess föregångare. Det är också lätt att gruppera alla skandinaver som ett löst besläktat folkslag på den tiden, men jag har ändå valt att särhålla daner och norrmän från de gutar, götar och svear som skulle komma att bli svenskar. Memes om de sistnämnda kan därmed inkluderas, men memes om Leif Eriksson eller danernas invasion av England inkluderas exempelvis inte. Övergripande memes om vikingar som en grupp inkluderas dock.

Jag har formulerat tre olika kategorier för att väga hur relevanta memes är för svensk historia:

- **Marginellt:** Sverige nämns egentligen inte alls. Det kanske finns en svensk flagga i bakgrunden bland många andra. Ändå säger memen något som kan appliceras på svensk historia. Memes om vikingar hamnar i regel här, eftersom de oftast klumpar ihop alla skandinaver som en grupp.
- **Betydande:** Sverige nämns uttryckligen eller så kan memen vara en uppenbar analog för svensk historia. Sverige är ändå inte det enda fokuset för memen, utan utgör ett av flera exempel eller är en viktig del av något större. Memes som handlar om ryska fälttåg passar in här.
- **Ledande:** Memen har gjorts om svensk historia med Sverige i centralt fokus.

Insamlingsprocessen

Min arbetsprocess har huvudsakligen varit konsekvent från källa till källa. Jag har observerat en meme i taget. Om den uppfyllt mina innehållsmässiga krav har jag sparat en skärmdump av den i ett arkiv och antecknat dess information i ett *Microsoft Excel*-dokument. Denna

information är titel, mängd gillningar/uppröster, datum upplagd, datum hämtad, skaparen, direktlänk till inlägget, relevansen för svensk historia samt taggar om vilken del av svensk historia den berör. Dessa taggar är de som i mitt arbete fungerar som en utgångspunkt för att urskilja de större trenderna. När insamlingen var över räknades dessa taggar och fördes in i en tabell som då tydliggjorde för vilka teman som framträdde återkommande i memesen och vilka som mer var engångsföreteelser. Dessa taggar har jag författat själv efter vad jag ansåg var rimliga avgränsningar.

Det som skiljer källorna åt, eller specifikt skiljer Reddit från resterande, är som tidigare nämnt förmedlarna av inläggen. Eftersom Reddit låter alla användare att ladda upp bilder, finns det betydligt fler inlägg där att gå igenom. Mängden inlägg och i sin tur möjligheterna för att gå igenom dem är så pass olika att det krävdes en annorlunda sökprocess beroende på om forumet var på Reddit eller inte.

Reddit

Reddit erbjuder en sökfunktion och låter en sortera inlägg efter deras uppladdningsdatum och mängd uppröster. Dock låter sidan aldrig en att se mer än 1 000 inlägg åt gången, oavsett hur man söker eller sorterar. Min process för ett givet forum på Reddit var följande.

- 1) Sortera inlägg efter mest uppröstade någonsin. Gå igenom alla 1 000.
- 2) Sortera inlägg efter mest uppröstade det senaste året. Hitta där 1) slutade och fortsätt.
- 3) Sortera inlägg efter mest uppröstade den senaste månaden. Hitta där 2) slutade och fortsätt.
- 4) Använd sökfunktionen och sök på ord relaterade till svensk historia.
- 5) När en månad passerat sedan 3), upprepa steget.

Facebook, Instagram och Twitter

För profiler på Facebook, Instagram och Twitter var processen betydligt mer linjär. Jag följde den kronologiska tidslinjen på sidan som är standard bakåt och gick igenom alla inlägg som någonsin gjorts av profilen i ordning av nyast först. Detta gällde samtliga profiler på dessa tre webbsidor med undantag av MemesonHistory. Eftersom detta konto togs bort innan undersökningen började föll jag som sagt tillbaka på andrahandskällor som arkiverat några av dess inlägg.

Disposition

Resten av uppsatsen är delad i två stora delar: analysdelen och resultatdelen. Analysdelen är där materialet presenteras och analyseras medan resultatdelen är där diskussionen kring de övergripande resultaten och deras innebörd för frågeställningen ligger. Resultatdelen är indelad i en sammanfattande diskussion av analysens resultat, ett resonemang kring framtiden för relaterad forskning och ett avslutande stycke.

Analysdelen inleds med den färdiga tabellen som redovisar för alla mina historiska taggars frekvens i materialet. Dessa redovisas till att börja med ganska kortfattat, för att sedan fungera som en röd tråd genom analysen. Analysen kännetecknas därefter av viss tematisk spretighet, då olika aspekter och historiska taggar har exemplifierats för att representera denna tabell. I resultatdelen diskuteras emellertid de övergripande resultatens innebörd och betydelse för frågeställningen på ett mer sammanhållet sätt. För analysdelen beslutade jag också att strukturera upp den efter källor. Jag har funnit i min forskning att vissa av källorna har särpräglade kulturer och bruk som stundtals skiljer sig så pass mycket åt från varandra att de behövt egna avsnitt oavsett indelning. Då är det enklast att göra dessa indelningar till regel snarare än undantag.

Den överlägset mest populära av mina källor, Reddits forum *HistoryMemes*, har stått för en övervägande del av mitt material och inleder därmed analysen. Uppdelningen för webbsidorna sker således i ordning av mängd material som funnits och bidragit till undersökningen. Detta resulterade i webbsidornas ordning som följande:

1. Reddit
2. Instagram
3. Facebook
4. Twitter

De individuella forumen och profilerna inom webbsidornas avsnitt är sorterade i storleksordning, flest följare kommer först. Det finns ett undantag till detta, Reddits *SWARJE*, som kommer sist i Reddits avsnitt. Detta är för att det skiljer sig från övriga forum drastigt genom att vara ett svenskt forum. Dess roll i undersökningen är minimerad till att mestadels agera som en kontrast. För samtliga forum och konton introduceras dem och deras kultur i deras respektive avsnitt.

Analys

Insamlingsperioden för memes var gällande från den 18:e oktober till och med den 18:e december, 2020. På nästan alla forum genomsöktes samtliga tillgängliga memes som uppfyllde kraven, inklusive Reddit-inlägg som uppfyllde minimikraven på uppräster. Undantagen till detta var Reddits forum *HistoryMemes* och *FakeHistoryPorn*, som båda var för omfattande i sin mängd högt upprästade inlägg för att kunna undersökas så fullständigt. Endast i dessa två användes sökfunktionen för att söka på diverse termer relaterade till svensk historia.

Den exakta beräkningen memes som gick igenom under insamlingsperioden är okänd, men uppskattningar för varje dag fördes in i en aktivitetslogg. Sammanlagt uppskattar jag att den totala mängd memes som observerats och ställts mot mina innehållsmässiga krav är ungefär 12 850. Bland dessa uppfyllde totalt 175 memes mina krav på popularitet och innehåll. Detta motsvarar att cirka 1,36% av populära historiememes på dessa västerländska forum handlar om svensk historia till någon grad. Denna grad ansåg jag var *ledande* i 75 memes, *betydande* i 24 och *marginell* i 76. Då får vi en ungefärlig fördelning på 3:1:3 bland dessa kategorier för svenskt fokus.

Det är värt för mig att förklara att med 175 memes menar jag 175 inlägg och inte 175 unika bilder. Samma meme kan och har förekommit på olika profiler men räknades i så fall ändå som skilda inlägg. Detta för att kontexten kring memen, det vill säga dess rubrik och mottagande bland annat, också spelar roll för analysen. De förtjänar även att räknas in individuellt eftersom att en bild som sprids över flera kanaler når en större publik och bidrar därmed mer för den utländska bilden av svensk historia som min frågeställning tar sikte på.

Olika forum och konton behandlar historiememes olika och varierar ibland kraftigt i sitt överskridande tematiska innehåll. Som tidigare förklarat är det därför de olika forumen får egna avsnitt i den här analysen. Forumet *SWARJE* från Reddit är ett svenskt forum, och är vinklat till fördel för svensk historia avsiktligt till en sådan grad att dess resultat bör särskiljas från de övergripande resultaten. Dessa övergripande resultat syns i tabellen nedan, där alla historiska företeelser och indelningars taggar syns i vänstra kolumnen medan den högra visar i hur många memes dessa identifierades. Notera att en meme kan ha flera taggar och att inlägg från *SWARJE* inte är inkluderade av förklarade skäl.

Historisk tagg	Memes
“Asatron”	20
“Vikingarnas plundringar”	16
“Svensk neutralitet”	11
“Sveriges roll i andra världskriget”	10
“Sveriges roll i Napoleonkrigen”	10
“Karl XII:s ryska fälttåg”	9
“Svensk queerhistoria”	9
“Vikingatiden, ospecificerat”	9
“Sabaton”	7
“IKEA”	6
“Karl XII, allmänt”	6
“Stora nordiska kriget”	6
“Stormaktstiden, ospecificerat”	5
“Greta Thunberg”	4
“Karl XII:s död”	4
“Svensk-danska relationer, allmänt”	4
“Sveriges roll i trettioåriga kriget”	4
“Sveriges polska invasioner, allmänt”	4
“Freden i Roskilde”	3
“Gustav II Adolf”	3
“Karoliner”	3
“Svensk kolonialism”	3
“Svensk modehistoria”	3
“Välfärdsstaten”	3
“Vikingarnas bärsärkar”	3
“Vikingarnas hygien”	3
“ABBA”	2
“Alfred Nobel”	2
“Björn Järnsida”	2
“Flyktingkrisen 2015”	2

“Freden i Fredrikshamn”	2
“Kalmarunionen”	2
“Kristendomen”	2
“Nobelpriset”	2
“Slaget vid Narva”	2
“Svensk-norska unionen”	2
“Sverige säljer Volvobilar till Nordkorea”	2
“Dansk-tyska kriget”	1
“Eurocentrism”	1
“Europeiska unionen”	1
“Forsmark reagerar på Tjernobyli”	1
“Gävlebocken”	1
“Internationella rymdstationen”	1
“Karl Johan XIV”	1
“Karl X Gustavs polska krig”	1
“Magnus Brahe”	1
“Marsoroligheterna 1848”	1
“Pepsi säljer flotta till svenskt företag”	1
“Skandinavism”	1
“Slaget vid Breitenfeld”	1
“Svensk arkitekturhistoria”	1
“Svensk genushistoria”	1
“Svenska språket”	1
“Svensk-ryska relationer, allmänt”	1
“Sveriges behandling av samer”	1
“Sveriges roll i Irakkriget”	1
“Sveriges roll i Sjuårskriget”	1
“Sveriges roll i Vietnamkriget”	1
“Vikingavapen”	1
“Volvo, allmänt”	1

Den aspekt av svensk historia som omedelbart sticker ut som mest förekommande är vikingatiden. Sju taggar, varav två är de mest förekommande totalt, relaterar direkt till denna period. Sammanlagt relaterar totalt 50 memes till vikingatiden på något sätt, vilket är en stor andel av de totalt 175 stycken. Ännu större hade frekvensen varit om jag inkluderat daner och

normännens vikingar i studien, då jag förbisåg flertalet memes som handlade om danernas invasion av England eller normännens utflykter i norra Atlanten.

Något med tabellen som bör klargöras tidigt är taggen *Sveriges roll i Napoleonkrigen* som med sina 10 memes verkar vara statistiskt betydelsefullt till en egentligen vilseledande grad. I nästan samtliga är fokuset på svensk historia *marginellt* och dessa memes nämner bara Sverige som en av de flertalet motståndare Napoleons Frankrike mötte i kriget. Fokuset i dessa memes ligger nästan alltid på Frankrike eller koalitionen som en enhet.

Två övergripande trender i tabellen som liksom vikingatiden faktiskt har stor relevans är *Sveriges 1900-tal* och *stormaktstiden*. I den föregående kategorin är *svensk neutralitet* och *andra världskriget* de mest frekventa medan i den senare är *Karl XII* och *stora nordiska kriget* vanligt förekommande aspekter. Jag trodde inför detta arbete att Sveriges neutralitet under världskriget skulle ha en ännu större frekvens i materialet än visat i tabellen. Det jag upptäckte istället var att om användare ville göra en meme om neutralitet under krigstiden, hänvisade de till Schweiz. Som kommer att demonstreras längre fram hänvisar man ofta bara till svensk neutralitet om man har som syfte att problematisera eller kritisera denna.

Även värt att nämna är också den roll som mer kontemporär svensk historia och kultur har i dessa memes och bruket av dem. Möbelaffärskedjan *IKEA*, heavy metal bandet *Sabat* och klimataktivisten *Greta Thunberg* är alla välkända svenska figurer idag som en internationell publik på många plan kan ha bekantat sig med över internet eller i dagligt liv.

Dessa trender och vad de säger om det internationella bruket av svensk historia i memes kommer nu att gå igenom med exempel, källa för källa och forum för forum.

Reddit

Reddit grundades 2005 och beskriver sig själv som en webbsida där miljontals medlemmar anonymt skapar inlägg, kommenterar och röstar på andras inlägg i grupper/forum dedikerade till olika intresseområden. Inläggen kan vara helt textbaserade, länkar eller uppladdade bilder och klipp. Webbsidan har i nuläget över 130 000 sådana grupper och i genomsnitt över 430 miljoner aktiva medlemmar i månaden.⁴¹

⁴¹ *Reddit Inc.*, "About", 2020.

En liten aspekt med Reddits röstning som är värd att notera är att Reddit avsiktligt döljer inläggs exakta mängd uppröster. Detta är för att göra det svårare för botar att spamma inlägg och röster. Detta innebär att det antalet röster som ett givet inlägg visar egentligen borde ses som en ungefärlig uppskattning som kan avvika med uppemot ett dussintal röster. En annan nämnvärd aspekt med röstningen är att inlägg kan röstas på fram tills de arkiveras efter sex månader. Alla inlägg i denna analys som är upplagda inom de senaste sex månaderna kan därför ha fått fler uppröster sedan de skärmdumpats för denna studie.⁴²

Något som också bör förklaras om Reddit är dess kultur kring rubriksättning. Om inte ett forum har strikta regler för inläggs rubriker är de nästan alltid intetsägande. Från egen erfarenhet finns det en underliggande attityd där titlar ska framstå som korta, enkla och skapade med så lite ansträngning som möjligt. En sociologisk uppsats kan skrivas om varför det är så, men för den här uppsatsen är det helt enkelt något man får ha i åtanke om man ska applicera en bildanalytisk metod: Inläggs titlar är ibland kortfattade och orelaterade till inläggets innehåll.

HistoryMemes

Med dess över två miljoner prenumeranter, är Reddits forum *HistoryMemes* den överlägset största av alla forum som behandlar memes om historia. Av de 175 memes som berör svensk historia i min forskning är 54 hämtade härifrån, vilket motsvarar nästan en tredjedel.

I forumets egna beskrivning står det att forumet bildades för att skapa en niche som tidigare inte fanns bland webbsidans historieintresserade användare. Beskrivningen poängterar också att forumet är ett memeforum för historieintresserade, inte ett historieforum för memeintresserade.⁴³ Med detta avses antagligen att historiebruket på forumet ska tas någorlunda på allvar, eftersom man förväntas vara intresserad av historia främst.

På grund av dess storlek, sattes minimikravet på 10 000 uppröster. Detta kändes såväl inför som efter insamlingen som en bra avskärningspunkt. Det mest uppröstade inlägget syns nedan och ligger på över 65 000 uppröster medan det minst uppröstade ligger på runt 9 860 uppröster. Den senare lät jag inkluderas då marginalen var så liten.

⁴² Reddit, "Wiki: Frequently Asked Questions", 2020.

⁴³ Reddit, "HistoryMemes", 2020.

Ovanstående är den meme med flest uppröster eller gillningar utav alla 175 memes från alla källor. För att applicera Barthes bildanalys är det textmässiga meddelandet ganska oklart. Inläggets rubrik är bara *Kanske kommer det att funka?* och i själva bilden läser man en rubrik om att Rysslands varma vinter leder till att Moskva fattas snö. Det denoterade meddelandet är att karaktären Svampbob Fyrkant från barnprogrammet med samma namn svarar på artikelns rubrik med ett självbelåtet nöje. Som ofta är fallet enligt Barthes lägger de språkliga och denoterade meddelandena grunden för och vägleder mottagaren mot den symboliska tolkning som skaparen avser med sitt bruk.⁴⁵ Svampbob besitter den språkliga etiketten “Tyskland, Sverige och Frankrike” och hans reaktion ska då egentligen tillföras dessa länder, istället för karaktären bokstavligen. Att just Tyskland, Sverige och Frankrike gläds åt nyheten att Ryssland har en varm vinter är en referens till att dessa tre länder vid olika tillfällen i historien försökt invadera Ryssland. Vid samtliga tillfällen har den okänt brutala vintern i landet visat sig vara ett förödande hinder. Nu blir också rubriken mer självklar, eftersom den hänvisar till att dessa tre makter kanske skulle vilja försöka igen nu när vintern är varmare.

Den aspekt av svensk historia som memen brukar är Karl XII:s ryska fälttåg, som pågick från 1708 till 1709 och var ett okänt misslyckande. Denna invasion är dock bara en av tre exempel som lyfts från Europas historia. Därför har jag kategoriserat det svenska fokuset i den här memen som *betydande*. Historiebrukstypologin är vidare svår att tillämpa på denna meme. Möjligtvis är det fråga om ett slags omvänt pedagogiskt bruk, där skillnader istället för

⁴⁴ DMH22336611, *Maybe it'll work?*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

⁴⁵ Barthes, 2019, s. 38-41.

likheter lyfts mellan en modern företeelse i kontrast mot historiska händelser i syfte av att informera. Annars är detta ett bruk som bäst kan beskrivas som främst humoristiskt. I enlighet med vad Malin Jonsson påstår i sin uppsats är brukets syfte att skapa humor och kombinera annars inkongruenta referenser.⁴⁶

Från HistoryMemes, är detta endast en av 6 memes som jag kategoriserade som av betydande fokus. Av resterande 48 memes ansåg jag att i 23 hade Sveriges historia ett *ledande* fokus och i 25 ett *marginellt* fokus. En meme där Sverige har ett ledande fokus är den här totalt för alla källor sjunde mest uppröstade eller gillade bilden. Den syns nedan, har nu över 43 000 uppröster och berör Sveriges roll i andra världskriget:

Här ser vi också att inläggets titel är självständigt från memens innehåll. Författaren skriver endast att hen hoppas att ingen annan har tidigare skapat samma meme, vilket inte säger någonting om memen i sig mer än kanske att idén är populär. Memen innefattar ett känt citat från Donald J. Trump och presidentvalsdebatten den 22:e oktober 2020, när han försvarade ett kinesiskt bankkonto han ägde.⁴⁸ Här är det på den konnoterade nivån en allegori för Sveriges attityd till deras tyska relationer under andra världskriget.

Historiebruket i den här memen kan förutom humoristiskt anses vara främst politisk-pedagogiskt och något moraliserande. Det politisk-pedagogiska ser man i mötet och

⁴⁶ Jonsson, 2019, s. 87.

⁴⁷ Choliver1, *Hope this hasn't been done!*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

⁴⁸ *Know Your Meme*, "I Was Business Man Doing Business", 2020.

jämförelsen mellan Trumps kritiserade uttalande och Sveriges aktioner under kriget. Det är anmärkningsvärt eftersom dessa företeelser egentligen inte alls är relaterade. På det moraliska planet representerar memen ett försök att kritisera den svenska statens legitimitet under kriget och lyfta en för somliga förarglig aspekt av dess historia. Det kanske även kan vara tal om ett omvänt ideologiskt bruk, där istället för att legitimera den nuvarande makthavaren, kritiserar staten istället. Detta är också någonting som Jonsson poängterar; att det ideologiska brukets syfte i memes istället kan vara “delegitimering av en meningsmotståndare”.⁴⁹

Memes som innefattar ett *marginellt* svenskt fokus är här till en övervägande del memes om vikingar eller vikingatiden: 17 av 25. Nedan är den mest uppröstade marginellt fokuserade memen, med över 48 600 uppröster, som också är den tredje mest uppröstade totalt:

Vikings be like:

50

Memen är ursprungligen ett citat från en reklamfilm till datorspelet *Team Fortress 2*, där en spelkaraktär uttrycker fruktan för den spelkaraktär som reklamfilmen introducerar.⁵¹ Om det

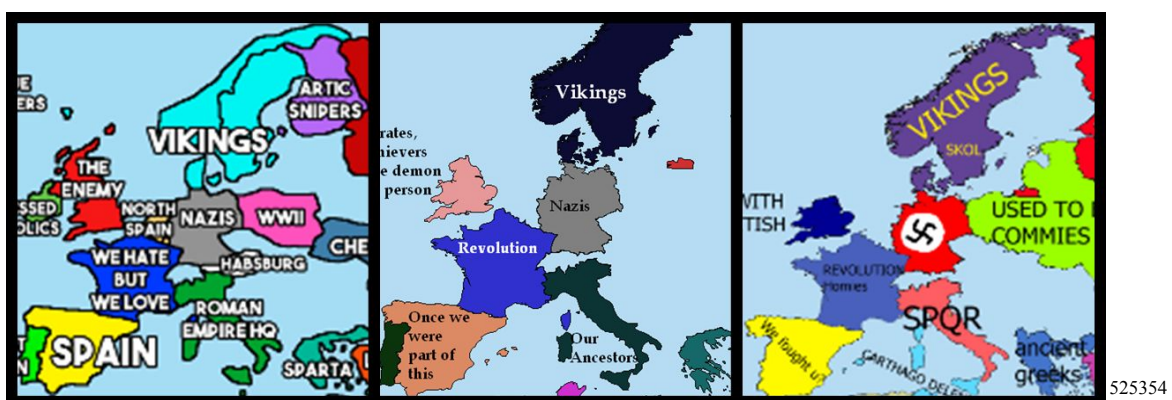
⁴⁹ Jonsson, 2019, s. 86.

⁵⁰ dippman, *Valhalla must be quite the place*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

⁵¹ *Know Your Meme*; “I Fear No Man”, 2020.

är den denoterade nivån, symboliserar det på den konnoterade nivån tack vare det språkliga meddelandet vikingarnas eftersträvan att dö i strid. Detta ska ha varit önskvärt eftersom de enligt asatron då kommer till Valhall eller Folkvang i efterlivet. Återigen känns historiebruket främst humoristiskt. Möjligtvis kan man diskutera huruvida det är en fråga om ett slags existentiellt bruk. En individ söker koppla sig själv till historien genom att dra en parallell mellan äldre historiska livsstilar och sina egna intressen: i detta fall genom ett datorspel. Memen verkar dock förlöjliga asatron till en viss del, särskilt om det språkliga meddelandet i rubriken är sarkastiskt: *Valhall måste vara ett schysst ställe*. Om så är fallet kanske memen kan sägas vara ett ideologiskt bruk ämnat att legitimera de religioner och övertygelser som styr samhället idag istället.

Något som också enbart marginellt behandlar svensk historia men ändå bidrog avsevärt till min forskning är en serie inlägg som alla berör olika länders historieundervisning. Inläggen är direkt inspirerade av varandra och visar alla upp den bild av världshistorien som skaparen fått från sitt lands typiska historieundervisning. Länder som inte förekommit i användarnas undervisning har tagits bort från världskartorna, men Sverige är med i samtliga. Jag bifogar inte memesen i fullo utan endast den utklippta europeiska delen av världskartorna. Från vänster till höger är inläggen i den ordning som de laddades upp på forumet. Först en användare från Spaniens inlägg (vänster) från den 3:e november 2020 med 30 230 uppröster, sedan Argentina (mitten) från den 4:e med 37 700 uppröster och till sist USA (höger) den 7:e med 27 100 uppröster:

⁵² Lord_Shaddar, *Map of the world but only with the countries seen in SPANISH HISTORY CLASS (and why are they usually mentioned)*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

⁵³ Khersteinberg, *Map of the world but only countries mentioned in an Argentinian history class.*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

⁵⁴ CrazyBadAimer, *A Map of The World but its only information I learned in American Public School*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

Från alla tre användare från tre olika kontinenter är det samma historiska företeelse från sina respektive skolgångar som de förknippar med Sverige: vikingar. Detta visar på en möjlig förklaring till varför vikingatiden dominerar mitt material och detta forum till en så stor grad. Nedan är en tabell över historiska taggar igen, fast denna gång endast baserad på memes från denna källa och begränsad till taggar som finns i minst tre olika memes.

Tagg	Memes
“Asatron”	8
“Vikingarnas plundringar”	7
“IKEA”	5
“Sabaton”	5
“Stora nordiska kriget”	4
“Karl XII, allmänt”	3
“Karl XII:s död”	3
“Karl XII:s ryska fälttåg”	3
“Stormaktstiden, ospecificerat”	3
“Vikingatiden, ospecificerat”	3

Vikingarnas dominans skiner igenom i den här tabellen, då tre taggar relaterar till dem, varav två är de mest förekommande av alla. Vidare så är en annan vinnare på forumet också Karl XII, Sveriges regent under stora nordiska kriget och vars död indirekt innebar slutet på kriget såväl som stormaktstiden. Man ser också återigen den relevans som nutida svensk kultur har på världen genom framförallt IKEA och Sabaton. Nedan är två exempel från denna källa på memes med de sistnämnda två taggarna, respektive.

55

56

⁵⁵ Lettuce_Boi_21, *We need more memes about the Swedish Empire*, HistoryMemes, Reddit, 2019.

⁵⁶ senor_Adolf, *Sabaton teaches history better than schools*, HistoryMemes, Reddit, 2020.

Den till vänster gör den humoristiska kopplingen att IKEA-kedjans globala spridning idag är jämförbart med det svenska imperiets största utbredning under stormaktstiden. Den till höger hävdar att svensk historieundervisning ger en mer förskönad bild av Sverige än amerikansk historieundervisning, men också att Sabaton jämförelsevis gestaltar Sverige som extremt mäktig i historien. Detta kan förklaras med att Sabaton är välkända för att gestalta krig och slag i sina låtar. De har ett helt album dedikerat till den svenska stormaktstiden kallat *Carolus Rex*, som många anser vara deras mästerverk. Det har sålt fyra svenska platinum och dess relevans för den här uppsatsens resultat får inte underskattas.⁵⁷ Även i memes som inte handlar om Sabaton förekommer det ofta att rubrikerna är citat hämtade ur deras låttexter. Dessa låttexter förekommer också ofta i kommentarsfält, där hela kedjor av kommentarer kan citera refränger eller verser ur Sabaton-låtar, rad efter rad.

Historiebruket i ovan memes är likt det som jag noterade i memen om asatron; främst humoristiskt. Och återigen drar man en koppling mellan historiska moment och populärkultur man kanske bekantat sig med i sitt vardagliga liv. Denna koppling kan man kanske hävda är existentiell, då den hjälper en att förankra sig i nuet och dess moderna kultur. Detta representerar många av de memes jag tagit del av, varav HistoryMemes som sagt står för nästan en tredjedel.

FakeHistoryPorn

FakeHistoryPorn är kort sagt en parodi av ett annat forum bara kallat *HistoryPorn*. Den vulgära benämningen "Porn" avser inte bokstavig pornografi utan är istället en hyperbol som menar att inläggen ska vara intellektuellt tillfredsställande. På Reddit finns en hel familj med forum som följer det temat för namngivning, däribland *EarthPorn*, *FoodPorn* och *MapPorn*. Den smått ironiska tanken är att inläggen ska exemplifiera ämnet till en så tillfredsställande grad att det kan likställas pornografi för den intresserade att se. Just HistoryPorn är dedikerat till minnesvärda, berörande eller allmänt intressanta fotografier från historien. FakeHistoryPorn gycklar denna tanke genom att demonstrera att vilken banal händelse eller bild som helst kan spelas upp som historiskt viktig eller berörande så länge den paketeras som sådan.

Trots dess popularitet och nästan en miljon användare är forumet fattigt på memes som berör svensk historia. Jag misstänker att anledningen till detta är att forumet till en stor grad

⁵⁷ Sabaton, "About Carolus Rex", 2020.

satiriserar aktuella nyheter, och det globala rampljuset faller sällan på Sverige. En annan populär process för inlägg är att ta en meme som redan är populär och applicera en titel som ironiskt sammankopplar den till en löst relevant historisk företeelse. Återigen kanske inte Sverige är det första man tänker på då.

Totalt har jag upptäckt fyra inlägg som relaterar till Sverige här. Två berör Greta Thunberg medan de andra två berör asatron och nordisk mytologi. Den mest uppröstade av samtliga fyra syns nedan.

Här ser vi en bild vars kontext erbjuder flera lager i sin analys. Låt oss börja med den denoterade nivån, där vi enbart ser en hand rikta en handpistol mot solen. På den språkliga nivån lägger vi först till titeln som syns direkt ovanför och lyder “Jag har fått nog”. Detta bidrar till en konnotativ tolkning att bilden symboliserar antingen en extrem frustration mot solen eller kanske också ett omdömeslöst självmordsförsök att ta sitt liv genom att utplåna solen. Det är den förstnämnda tolkningen som tar fart när man tar hänsyn till texten i inläggets rubrik: *Greta Thunberg får stopp på global uppvärmning (2019)*. Greta Thunberg är den kända svenska miljöaktivisten som dominerade nyhetsflödet 2019 och samma år utsågs

⁵⁸ Uniqueusername5667, *Greta Thunberg ends global warming (2019)*, FakeHistoryPorn, Reddit, 2019.

till årets person av Time magazine.⁵⁹ Memens syfte är att göra ett skämt utav den oväntade kopplingen mellan miljöaktivisten Thunberg och denna bild på en individ som är arg på solen.

Det är kontemporär historia som memen handlar om, något som vanligtvis inte är tillåtet på andra forum, inklusive HistoryPorn såväl som HistoryMemes. Historiebruket kan möjligtvis tolkas som politisk-pedagogiskt i den mån att det syftar på att genom sin jämförelse till denna bild förlöjliga den politiska vänsterns miljöaktivism som menlös och överdramatisk. Detta gör dock ett antagande om skaparens syfte som inte kan bevisas. Det är minst lika troligt att den oväntade kopplingen bara ska vara ett humoristiskt bruk. En historiebruksanalys på denna bild förutsätter dessutom att Greta Thunberg kan anses vara historia, vilket somliga historiker inte skulle hålla med om ännu.

Problemet med FakeHistoryPorn som källa är således dess fokus på nutida händelser och samtida nyheter. Även memesen som berör asatron och nordisk mytologi sammanlänkar dessa till modern kultur; den ena dagens finansiella stress och den andra mobiltelefoni. Att endast fyra memes hämtades härifrån får nästan ses som representativt för dess roll i att besvara min frågeställning.

Polandball

Förutom SWARJE, är *Polandball* nog det forum vars kultur skiljer sig mest från resterande källor. I egen erfarenhet är Polandball kort sagt en slags genre av politiska serietripp tecknade av anonyma användare på internet. Dessa skulle man kunna argumentera för att vara enbart serietripp och inte memes, men man kan å andra sidan argumentera för att sådana serietripp också är memes i sig, eftersom de skapas och sprids på samma sätt. Detta senare resonemang ställer jag mig bakom genom att inkludera forumet i min analys.

Polandball har mer specifikt sitt ursprung i tyska bildforum som gjorde narr av Polen, men det har sedan dess spridits till internationella bildforum som Facebook och Reddit. Dessa serietripp kan som sagt skapas av vem som helst, så länge vissa krav på formatering uppfylls, men i regel handlar strippen om länder gestaltade som bollar och deras diplomatiska

⁵⁹ Alter, Charlotte, Haynes, Suyin & Workland, Justin, *Time 2019 Person of the Year Greta Thunberg*, Time, 2019.

relationer. Strippen spelar ofta på stereotyper och länder som inte är engelsktalande gestaltas tala med bruten engelska.⁶⁰

Forumet på Reddit skapades 2011 och är idag troligtvis den största plattformen för dessa seriestripp.⁶¹ Eftersom inläggen inte nödvändigtvis behöver behandla historia blev det ett extra krav jag ställde på materialet. När ett inlägg upptäckts som handlar om Sveriges boll, behövde jag avgöra om inlägget dessutom handlade om historia och inte nutida relationer. I min undersökning upptäckte jag 28 memes som fyllde de sammanlagda kraven. Sverige hade en ledande roll i 11 av dessa, betydande i 8 och marginell i 9. Jag har nedan presenterat alla historiska taggar som förekom i minst två inlägg:

Tagg	Memes
“Asatron”	6
“Svensk neutralitet”	5
“Svensk queerhistoria”	5
“Svensk-danska relationer, allmänt”	3
“Flyktingkrisen 2015”	2
“Kalmarunionen”	2
“Svensk-norska unionen”	2
“Sveriges roll i andra världskriget”	2
“Vikingarnas plundringar”	2

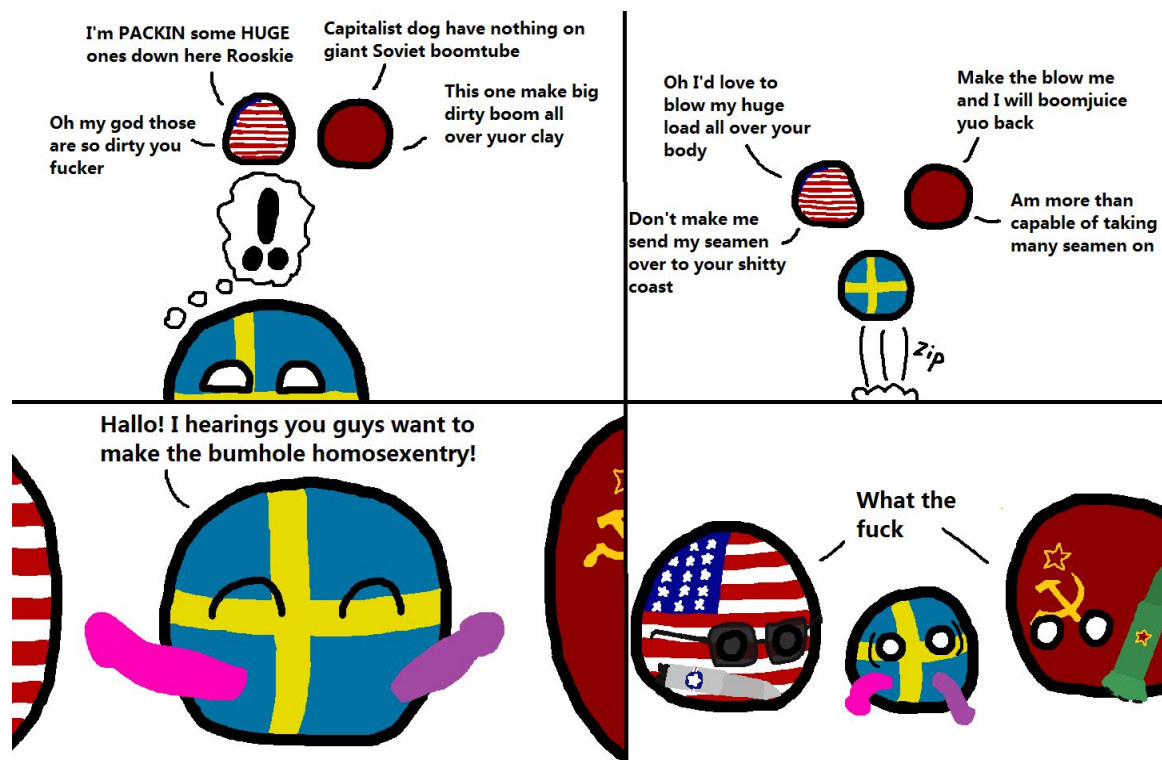
Även här, trots sitt unika praxis på inläggs formatering, ser vi en dominans av vikingatiden och modern svensk neutralitet. Notera dock den nästan totala avsaknaden av stormaktstiden som istället har ersatts med andra trender som är unika för detta forum. Svensk historia i Polandball skildras ofta i relation till Danmark och Norges historia. Kalmarunionen, svensk-norska unionen och den skämtsamt fientliga rivaliteten mellan Sverige och Danmark är ett återkommande tema. Även Finland syns ofta i samband med Sverige i seriestripp.

Det är en utmaning att bifoga exempel på Polandballstripp i denna uppsats då de nästan alltid är helt vertikala i sitt bildformat. Strippens paneler är staplade i en kolumn, inte ett rutnät. Av ergonomiska skäl bifogar jag endast två bilder från forumet för närmare analys, och i dem har jag tagit friheten att själv flytta om panelerna. I detta första inlägg är bilden omgjord från att vara 1 panel på bredden och 4 på längden till att vara 2x2. Den läses nu vänster till höger och

⁶⁰ *Know Your Meme*, “Polandball”, 2020.

⁶¹ *Reddit*, “PolandBall”, 2020.

är ett exempel på den andra trenden som är unik för forumet: *svensk queerhistoria*. En liten varning är i sin ordning att språket i bilden är vulgärt.

62

Detta inlägg vid namn *Dirty Bombs*⁶³ behandlar inte någon specifik historisk händelse utöver det kalla krigets kärnvapenkapprustning mellan USA och Sovjetunionen. Skämtet ligger i att kombinera två återkommande skämt: att kapprustningen kan likställas en flörtig lek och att den svenska bollen är homosexuell. Detta förutsätter också att samtliga länder identifieras som manliga.

Varför representerar Sverige homosexualitet? En förklaring återfinns i kommentarsfältet på ett annat, liknande inlägg. Där skrev den populära skaparen av Polandballstripp Yaddar att Sverige i Polandball ofta representerar eller symboliserar HBTQ-personer.⁶⁴ Denna stereotyp är antagligen delvis ett resultat av Sveriges historiskt internationella rykte kring sexualitet. Från 1950-talet och genom 70-talet sågs Sverige som ett sexuellt öppet, promiskuöst och HBTQ-välkommande land som stod i framkanten av den så kallade sexuella revolutionen.⁶⁵ Stereotypen på forumet skulle jag vidare vilja påstå också är ett resultat av Sveriges idag kända vänsterliberala politik. Polandball och några av deras mest kända förmedlare har ofta

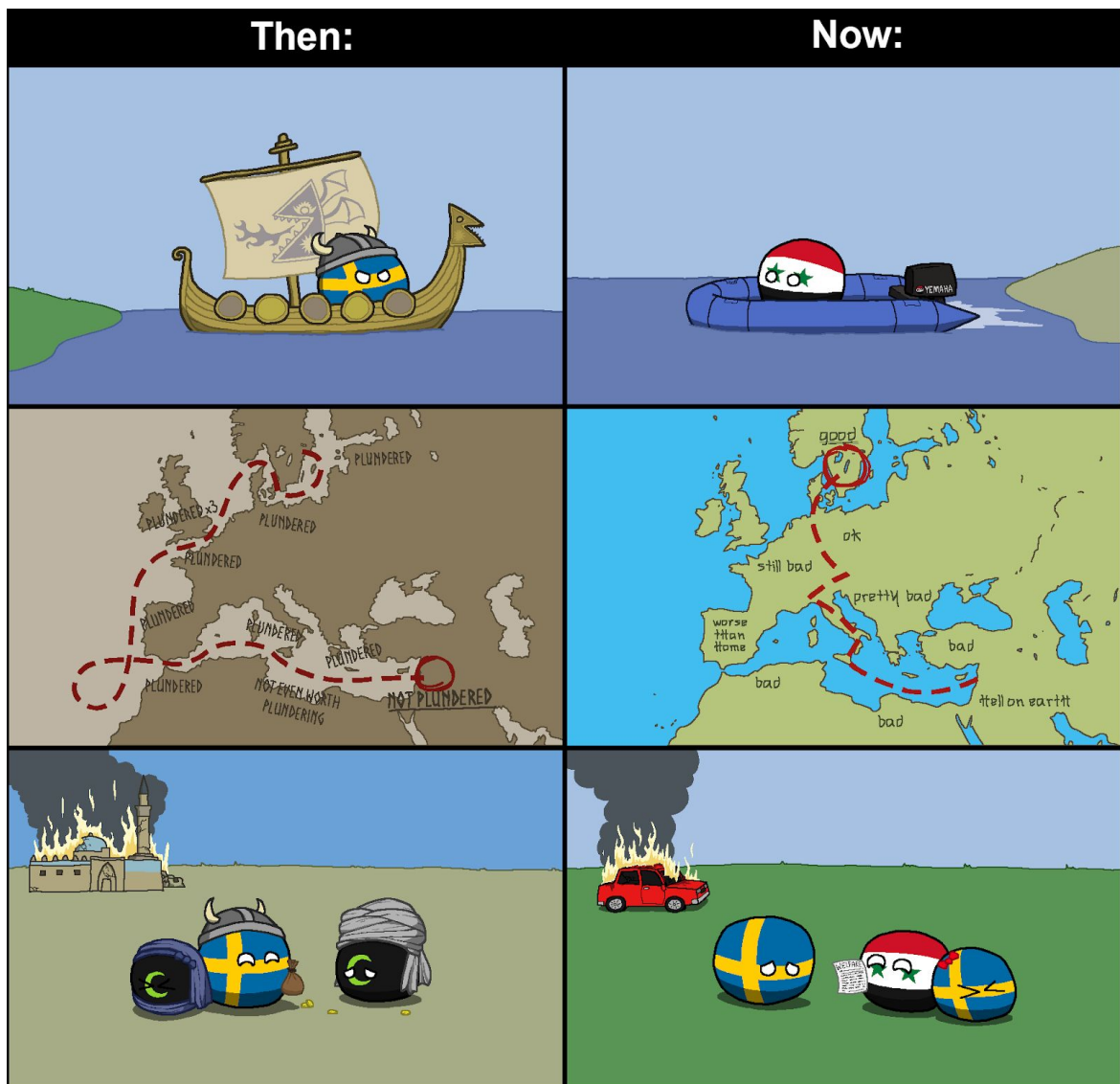
⁶² Sovietstorm, *Dirty Bombs*, Polandball, Reddit, 2017.

⁶³ Eftersom Polandball-inläggens originaltitlar inte syns i skärmdumparna översätter jag inte dessa i den löpande texten utan skriver dem endast i deras engelska originalform.

⁶⁴ Yaddar, *KungFU-ganda.*, Polandball, Reddit, 2019.

⁶⁵ Schmidt, W. E., *Sweden Redefines Sexual Revolution*, New York Times, 1992.

varit konservativa och anti-islamistiska traditionalister.⁶⁶ Detta syns lite i de inlägg som inte bara belyser utan nästintill gycklar svensk homosexualitet men kanske mest i de inlägg som driver med den svenska invandringspolitiken i samband med flyktingkrisen 2015:

67

Ovan är den femte mest uppröstade memen som uppfyllde mina krav på forumet. Den har rubriken *Payback*, ungefär 13 340 uppröster och laddades upp av användaren zimonitrome den 21:e juli 2017. Återigen har jag redigerat den genom att göra den mindre vertikal. Istället för att vara bredvid varandra, låg spalterna staplade i originalet. Till skillnad från tidigare memes ser jag mycket historiebruk utöver humor som kan packas upp i detta inläggs narrativ. Bokstavligen, skildrar bilden liknelser mellan vikingarnas och syrianska flyktingars resor över medelhavet. Skämtet ligger i en slags tänkt symbolisk ironi att Sverige får ta emot liknande

⁶⁶ *Know Your Meme*, "Polandball", 2020.

⁶⁷ zimonitrome, *Payback*, Polandball, Reddit, 2017.

konsekvenser av en kulturkrock som de själva delat ut under sin forntid. Detta budskap understryks språkligt med rubriken *Payback* som ytterligare hånar utvecklingen för Sverige.

Budskapet och historiebruket bakom bilden är politiskt laddat. Den avsiktligt tillskriver flyktingar samma avsikter som vikingarna att invadera och förstöra. Samtidigt är det ändå Sverige som skämtet tar sikte på, som att landet i denna konstruktion på något sätt får skylla sig självt. En liknelse dras till överdrift mellan de ofta brutala vikingaplundringarna och modern svensk invandringspolitik i syfte att kritisera det senare. Detta är ett tydligt exempel på politisk-pedagogiskt historiebruk, fast återigen omvänt i syfte att delegitimera. Bruket, såväl som denna bild, kräver inga djupa historiska förkunskaper. Som jag ser bilden syftar den inte på att utbilda mottagaren om historia pedagogiskt heller utan snarare att motivera denne till ett politiskt ställningstagande. Mottagaren ska inges en negativ bild av öppna gränser och mottagandet av flyktingar från mellanöstern, då det är jämförbart med att släppa in plundrare. Allt detta ligger i den symboliska, konnoterade nivån.

Att skämt sker på Sveriges bekostnad är ett tema jag ser mycket av i dessa 28 memes, vare sig det sker genom att moralisera dess neutralitet under världskrigen, gyckla dess liberala sexualitet eller politisera dess invandringspolitik. Förklaringen till varför kan ha att göra med att inlägg får behandla nutida händelser och politik, något som sagt annars vanligtvis inte tillåts i historiememes. Det kan också vara spår av dess ursprung i konservativa och högerpolitiska bildforum. Ingen av de andra forumen ämnar att kritisera Sverige på detta kontemporära sätt, med det möjliga undantaget för moraliserande memes om Sveriges samarbete med Nazityskland.

Polandball, eller åtminstone dess forum på Reddit, var på sin höjd mest populär kring julen 2015 då det var rankat som Reddits 204:e mest följda forum. Sedan dess har den långsamt sjunkit i rank och ligger i dagens stund nu nere på 715:e plats med en fortsatt nedåtgående trend. Antalet följare har under hela tiden stigit.⁶⁸ Det är bara när man jämför med andra forums tillväxt som skillnaden syns. De mest uppröstade inläggen någonsin var till en övervägande del flera år gamla, vilket står i kontrast mot exempelvis HistoryMemes där en majoritet av dem är uppladdade det senaste året. Detta säger mig att Polandballs roll i internets historiekultur kanske inte sjunker i storlek, men i relevans.

⁶⁸ *Metrics For Reddit*, “/r/polandball metrics”, 2021.

HistoryAnimemes

Forumet *HistoryAnimemes* skapades som en blandning av *HistoryMemes* och ett annat forum vid namn *Animemes*. Animemes är ett teleskopord av *anime* och memes, varav anime kort sagt betyder japanskt animerad film eller tv-serie. Forumet Animemes är således ett forum för memes som handlar om eller är gjorda med bilder från japansk animation. HistoryAnimemes sammanfattas bäst i sin egna beskrivning, översatt till svenska: “Detta forum är dedikerat till anime memes som relaterar till historia, eller påhittad historia.”⁶⁹

Forumet skapades i november 2018 men har under denna tvåårsperiod vuxit kraftigt, antagligen tack vare samspel och delade inlägg med HistoryMemes och Animemes. Gällande svensk historia fann jag dock endast 6 memes, varav en är samma bild uppladdad vid två olika tillfällen av två olika användare. Av dessa ger 4 svensk historia en ledande roll och de andra 2 en marginell sådan. Bland de föregående 4 inkluderas dubbletten som två olika. Det lustiga är att bägge uppladdningar av den bilden är båda två de mest uppröstade, oberoende varandra. Den första uppladdningen fick runt 5925 uppröster medan den andra hittills har fått 7160 (nedan).

⁶⁹ *Reddit*, “HistoryAnimemes”, 2020.

⁷⁰ MouseUpset, *Sweden*, HistoryAnimemes, Reddit, 2020.

Memen använder ett citat och en skärmdump från anime tv-serien *Sakura Trick* från 2014. Genom en språkligt vägledd och kulturell tolkning tillskrivs citatet de svenska arbetare och aktivister som år 1979 sjukskrev sig som homosexuella i protest mot att Socialstyrelsen klassat detta som en sjukdom.⁷¹ Det historiska bruket här är främst i syfte av humor; att göra en koppling mellan ett roligt citat och ett lustigt historiskt faktum som passar bra ihop. Går man ett steg längre kan man hävda att ett syfte bakom memen också kan vara att göra narr av Socialstyrelsens handlingar under denna period och att retroaktivt moralisera debatten kring homosexualitet då med facit i hand.

De andra två memesen som ger Sverige en ledande roll handlar den ena om första halvan av stora nordiska kriget och den andra mer generellt om Sveriges förluster av makt och landområden under 1700-talet. Dessa två kommer inte analyseras på djupet, eftersom det då blir ett för proportionellt stort fokus på detta forum jämfört med dess mängd memes tillförda mitt arbete.

SWARJE

Enligt forumet själv är *SWARJE* ett svenskt forum som är till för de som vill hylla Sverige och dess historia.⁷² Det som forumet inte säger uttalat om sig själv som snarare är underförstått för dess användare är att forumet inte ska tas seriöst utan egentligen kan närmast beskrivas som en parodi på patriotism. Forumet tar inspiration från det Amerikanska forumet på Reddit *MURICA*, också den dedikerad till satirisk patriotism.⁷³ Bådas namn är fonetiska stavningar på ett slarvigt uttal av landets namn. Att *SWARJE* (ofta skrivet som swärje) ska låta som Sverige och *MURICA* som America är ännu ett tecken på deras satir.

Trots att *SWARJE* i nuläget har mer medlemmar än exempelvis *HistoryAnimemes*, har forumet en proportionellt mindre mängd aktiva användare. Det kan gå dagar utan att något inlägg görs i gruppen, och bara 17 inlägg har någonsin lyckats få över 1000 uppröster. Orsaken bakom denna diskrepans är enkel: skapar man ett konto på Reddit i Sverige blir man automatiskt medlem på en handfull svenska forum, inklusive *SWARJE*. Bland de användare som uppges vara medlemmar i forumet är det därmed antagligen en liten minoritet som vet om forumet och bidrar till det. Därför sattes gränsen på uppröster här så lågt som 500.

⁷¹ Hemlin, Carolina, *De sjukskrev sig för att bli friskförklarade*, Dagens Arbeta, 2017.

⁷² Reddit, "SWARJE", 2020.

⁷³ Reddit, "MURICA", 2020.

Baserat på egen erfarenhet är historia bara en del av forumet. Sveriges nutida monarki, nationallag i sporter och skämtsamma rivalitet med Danmark är alla återkommande teman. Det händer att internationella användare besöker forumet och även bidrar till det då och då, men till en nästan uteslutande grad är det svensktalande användare som brukar forumet. Det är således ett forum som inte riktigt tjänar till att besvara min huvudfråga som endast berör internationella forum, men eftersom det annars fyller mina övriga krav är det ett intressant forum och perspektiv att jämföra med. Nedan är taggarna för SWARJE som tidigare nämnt inte inkluderades i den stora tabellen i början av analysen:

Historisk tagg	Memes
“Stormaktstiden, ospecificerat”	6
“Tåget över bält”	5
“Andra freden i Brömsebro”	1
“Gustav II Adolf”	1
“Karl X Gustav”	1
“Karl XII:s död”	1
“Karoliner”	1
“Kristendomen”	1
“Sabaton”	1
“Slaget vid Lützen”	1
“Slaget vid Narva”	1
“Slaget vid Svensksund”	1
“Svenska flaggan”	1
“Svenska monarker, allmänt”	1
“Torstensonska kriget”	1
“Vasaskeppet”	1

Det finns en hel del intressant information i denna tabell och hur den ser ut i jämförelse med de andra internationella forumen. Bland samtliga memes som hade över 500 uppröster och handlade om svensk historia, totalt 19 stycken, är det bara två taggar som förekommer i mer än en. Stormaktstiden bör inte vara någon överraskning, men tåget över bälts frekvens är intressant. Den mest uppröstade av alla 19 är en av dessa fem om tåget över bält:

74

Memet hänvisar till tre oväntade motstånd eller segrar i krig, som baserat på katternas reaktioner ökar i intensitet och förlorarens panik ju längre ner man kommer i memet. Den översta refererar till Vietnamkriget när de kommunistiska och nordvietnamesiska styrkorna höll tillbaka amerikanska trupper genom att använda sig av gerillakrig i djungeln. Den andra hänvisar till när finländarna också utnyttjade sin terräng för att hålla tillbaka sovjetunionens röda armé i vinterkriget. Den tredje och sista hänvisar till det svenska tåget över bält i Karl X Gustavs första danska krig, när den svenska armén överraskade sitt motstånd genom att korsa isen mellan de danska öarna till fots.

Tåget över bält, som skulle leda till freden i Roskilde, dyker inte upp i något av de andra forumen. Freden i Roskilde dyker upp i tre memes utanför SWARJE, men då är det i samtliga instanser från Danmarks perspektiv och nämner ingenting om kriget dessförinnan. Kanske är det en händelse som är unikt lockande för svenska historieintresserade; hur man tog en risk som lönade sig och resulterade i att man besegrade sin ärkerival. Eller kanske är det en enkel fråga om att ingen engelskspråkig meme om tåget över bält ännu har gjorts som varit tillräckligt lyckad för att bli populär.

Historiebruket för övrigt i SWARJE verkar drivas av en längtan och saknad efter stormaktstiden, dess segrar, monarker och utbredning på kartan. Det finns också en

⁷⁴ Carrot_Lobbyist, <3 1658, SWARJE, Reddit, 2019.

skadeglädje för att framhäva Danmarks misslyckanden. Av de 19 memesen har svensk historia en ledande roll i 17 och en marginell roll i 2. I de två sistnämnda hamnar Sverige i bakgrunden eftersom de memesen fokuserar på att kritisera Danmark. Man kan kategorisera mycket av forumets bruk som existentiellt, ideologiskt och politiskt. Detta eftersom det spelar på den nationella identiteten, legitimerar den svenska statens rätt som stormakt och syftar till att kritisera de som historiskt sett stått i vägen för detta. Allt detta görs regelbundet på forumet i lager av satir och humor.

Instagram

Instagram ägs av Facebook men opererar självständigt från deras plattform. Det är ett socialt nätverk där man kommunicerar huvudsakligen genom bilder. Man kan ladda upp bilder på sin profil och interagera med andras uppladdade bilder.⁷⁵ Det finns inga krav på att din profil ska vara du eller att uppladdade bilder ska vara dina egna. Därför finns det många användarprofiler som är dedikerade till intressen som bland annat historiememes. Inför min undersökning fann jag endast fyra som kom över eller i närheten av min gräns på 100 000 följare. Eftersom sidor är styrda av individer och inte grupper som på Reddit finns det ibland ett stort överlapp bland profiler och deras tematik. Det finns inget krav på särprägel, och därför har jag exempelvis hittat två konton dedikerade till militäriska historiememes. Dessa har jag grupperat under samma delavsnitt nedan. De övriga två gav så få memes om svensk historia vardera att de också blev grupperade i det följande delavsnittet.

WarHistoryMemes och MilitaryHistoryMemes

Dessa konton har båda en militärisk tematik över sig, men det är inget som skaparna förhåller sig till som en fast regel. Det förekommer memes på båda sidor som egentligen inte berör varken krig eller militärer. Efter att ha genomskött alla deras memes från begynnelsen fram tills den 18:e december, fick jag in 32 relevanta memes från båda. Från *WarHistoryMemes* fann jag 21 och från *MilitaryHistoryMemes* 11. Gällande fokus, antecknade jag att totalt 14 memes gav svensk historia en ledande roll, 5 en betydande roll och 13 en marginell roll. Tabellen över forumens taggar med minst två förekomster syns nedan. Därefter hade annars en lista över 23 taggar som vardera förekommer i endast en meme följt, vilket säger en del om profilernas variation när det gäller svensk historia.

⁷⁵ *Icakuriren*, "Vad är Instagram?", 2015.

Historisk tagg	Memes
“Sveriges roll i andra världskriget”	6
“Svensk neutralitet”	4
“Karl XII, allmänt”	2
“Sveriges polska invasioner, allmänt”	2
“Sveriges roll i trettioåriga kriget”	2
“Vikingarnas plundringar”	2

Utöver variationen, och när man tittar på trender, borde det kanske inte komma som en överraskning att andra världskriget och Sveriges neutralitet under denna period är återkommande fenomen på dessa militäriska konton. Det mest gillade inlägget över bägge forum är faktiskt samma meme som jag redan analyserat i HistoryMemes-avsnittet och som citerade Trump. På MilitaryHistoryMemes fick inlägget cirka 35 700 gillningar.

Det andra mest gillade inlägget är en som ger svensk historia en marginell roll, eftersom fokuset ligger på Polens historia. På MilitaryHistoryMemes fick den över 21 000 gillningar och syns nedan. Denna meme återfinns faktiskt på bådas konton, men den fick den jämförelsevis lägre mängden 9760 gillningar på WarHistoryMemes.

I inläggets kommentarer ger användaren memen underrubriken “När geografi förstör för dig under hela din nations historia” med hänvisning till att Polens geografiska plats i centrala Europa gör den till ett lockande byte för stormakter att invadera. Memen i sig är på den denoterade nivån en välkänd affisch för datorspelsserien *DOOM*, där spelkaraktären står i mitten med etiketten “Polen” och försvarar sig mot demoner från alla håll med i sin tur andra

⁷⁶ MilitaryHistoryMemes, Instagram, 2020.

länders namn som etiketter. Tack vare det lingvistiska meddelandet i etiketterna och i kommentarerna, styrs vi mot den symboliska tolkningen att bilden representerar Polens historia som är fylld av invasioner. Alla länder som syns runt om Polen har vid någon tidpunkt invaderat eller på något sätt bidragit till en invasion av polsk mark. Sverige syns i bilden längst ner och något åt höger eftersom Sverige också har invaderat Polen flertalet gånger, inklusive både under nordiska kriget och stora nordiska kriget.

Vad kan man säga om historiebruket utöver det humoristiska igen? Polen har ett rykte av att vara en underdog genom historien, och att se ett land i ett sådant långtgående underläge vara ihärdig och överleva sitt motstånd bidrar till ett tillfredsställande narrativ för den utomstående mottagaren. Sedan finns det givetvis också en vinkel av patriotism eller nationalism specifikt för polska användare att bruka detta narrativ. Vart allt detta skulle passa in i Karlssons typologi framstår som något oklart. Återigen kanske det kan hamna under det existentiella bruket. Det binder moderna fritidsintressen som datorspel samt flertalet länder som ännu existerar idag till Polens historia. Det bidrar till att mottagaren kan orientera sig i nuet genom att erbjuda en förklaring till Polens existens idag och uppvisa hur den har hotats genom det förflutna.

Utöver memen om polska invasioner finns det bara en meme till som förekommer på båda konton och den handlar om Karl XII. Den fick 6345 gillningar på WarHistoryMemes, men över 15 000 på MilitaryHistoryMemes som syns nedan. Värt att nämna är att den återfinns också på Reddits HistoryMemes där den fick över 32 400 uppröster med Sabaton-låttextern *TO THE SKIES, SEE CAROLUS RISE* som rubrik.

⁷⁷ MilitaryHistoryMemes, Instagram, 2020.

Precis som i ovan historiebruksanalys vill jag här diskutera det existentiella bruket. I denna meme är det tydligt att historia brukas för att göra en introspektiv jämförelse. Man blickar tillbaka och jämför sin plats i världen jämfört med en känd historisk aktör. I detta fall är det Karl XII och hans förtjänster under första halvan av stora nordiska kriget som ställs i kontrast mot en hypotetisk författare som jämförelsevis framställs som feg och viljesvag. Symbolismen gestaltas i två hundar i den denoterade bilden där Karl XII:s hund är lång, stark och självsäker medan författarens hund är liten, ynkelig och vädjande. Notera också i kommentarerna där det förekommer en kommentar som liksom Reddits inlägg också citerar samma Sabaton-låt om Karl XII, *Carolus Rex*, och här har fått 171 gillningar för detta.

Det övergripande mönstret för dessa profiler är bevisligen konflikter och militära ledare och härer. Bland de övriga memesen och taggarna som inte representeras i tabellen finns det dock undantag. Däribland finns en meme om det svenska bilföretaget *Volvo*, en om det svenska språket och en om den svenska kemisten *Alfred Nobel*, för att nämna några exempel.

HistoryMemesExplained och HistoryDankMemes

HistoryMemesExplained och *HistoryDankMemes* bidrog inte med många memes till denna undersökning, utan endast 8 respektive 4. Bland dessa 12 gav 4 Sverige en ledande roll och resterande 8 en marginell roll. Jag ansåg inte att någon gav Sverige en betydande roll. Bland de 4 som gav Sverige en ledande roll är 3 av dem från HistoryDankMemes under 2018 när kontot ännu var ganska okänt. De tre memesen har alla under 700 gillningar. Jämför detta med den fjärde som är från HistoryMemesExplained, laddades upp 2019 och har nästan 4600.

⁷⁸ HistoryMemesExplained, Instagram, 2019.

Serien av bilder är av rapartisten Joji när han gör ett förvånat uttryck mot kameran.⁷⁹ Texten som kompletterar bilderna både ovanför och i kommentarerna gör det tydligt att memen handlar om Karl XII:s död. Dock är det vilseledande från kontots sida att påpeka att en rysk soldat sköt honom, särskilt eftersom att kontot hävdar sig vara en källa för undervisning i sitt namn, *HistoryMemesExplained*. Det är i själva verket helt okänt vem som sköt honom, men troligtvis en fiende i form av en dansk eller norsk soldat eftersom han sköts i Norge.⁸⁰ Jag kan inte urskilja något större bakomliggande syfte för detta historiebruk mer än att skaparen kanske velat lyfta det absurda i att en anonym soldat råkat få till en ren lyckoträff och slumpartat blivit en stor aktör i historien. Detta skulle då vara främst i humoristiskt syfte.

Bland de 8 memes som ger Sverige en marginell roll har 5 av dem någonting att göra med vikingatiden. Den mest gillande över båda konton totalt är återigen en meme som tidigare redovisats i avsnittet om Reddits HistoryMemes. Det är samma meme om vikingarnas strävan efter att dö i stridens hetta istället för av hög ålder, fast på HistoryMemesExplained fick den runt 16 030 gillningar.

Facebook

Facebook har många funktioner och olika typer av sidor, även bland de som är dedikerade till memes. Det finns grupper där flera användare kan ladda upp memes och det finns sidor där bara administratörerna kan skapa inlägg. Att upptäcka dessa grupper och sidor kan dock vara svårt eftersom de kan vara privata och kräva en inbjudan. Facebooks sökfunktion är dessutom inte alltid är den mest pålitliga från min erfarenhet. Under min insamlingsprocess hittade jag därför bara en sida eller grupp som var dedikerad till historiememes och hade över 100 000 följare eller medlemmar.

HistoryMemes

Sidan HistoryMemes, med användarnamnet Hist0ryMemes, skapades antagligen 2015 och har laddat upp tusentals memes om historia. Exakt hur många bilder som laddats upp och exakt när kontot skapades är oklart eftersom detta inte framkommer i den information som anges på sidan. Jag arbetade mig metodiskt igenom alla inlägg uppladdade, från nyast och bakåt, tills jag kommit till runt den 14:e juni 2018. Då hade jag scrollat förbi och analyserat

⁷⁹ *Know Your Meme*, "Surprised Joji", 2020.

⁸⁰ Englund, Peter, *Sanningen om Karl XII:s död*, Populär Historia, 2018.

ungefär 1200 memes när sidan började krascha av att ha laddat in så mycket information på en sida i min webbläsare. Följande försök att scrola lika långt bakåt igen var misslyckade och sidan fortsatte krascha när jag kom till sommaren 2018.

De ovannämnda 1200 är därmed de samtliga memes jag hade tillgång till. Av dessa fyllde 14 mina innehållsmässiga krav, varav 2 gav Sverige en ledande roll medan 12 gav en marginell roll. Nedan är tabellen över alla taggar:

Historisk tagg	Memes
“Vikingarnas plundringar”	4
“Vikingatiden, ospecificerat”	4
“Sveriges roll i Napoleonkrigen”	2
“Björn Järnsida”	2
“Asatron”	1
“Sabaton”	1
“ABBA”	1
“Svensk modehistoria”	1
“Vikingarnas hygien”	1

Trenden är uppenbar. En majoritet av taggarna har att göra med vikingatiden. Taggen *svensk modehistoria* satte jag tillsammans med *vikingarnas hygien* på en meme som handlade om vikingarnas utseende. Med den inkluderad är det alltså 6 av 9 taggar som berör vikingarna. Gällande memesen, är det 11 av 14 som handlar om vikingatiden.

Båda memes som ger svensk historia en ledande roll är de som handlar om Björn Järnsida. Detta eftersom han är en av sagokungarna som styrde över specifikt Sverige, då Svea rike. Förklaringen till varför denna sida har ett sådant fokus på vikingatiden uppkommer stundvis i sidans inlägg. Flertalet inlägg, kommentarer och memes refererar till tv-serien *Vikings*. Björn Järnsida är inspirationen bakom en av tv-seriens huvudkaraktärer: Bjorn Lothbrok.⁸¹ Det framkommer också att en av sidans administratörer, Max, älskar denna serie och står för en stor mängd av dessa memes. Se nedan exempel:

⁸¹ Groeneveld, Emma, *Bjorn Ironside*, Ancient History Encyclopedia, 2018.

8283

Vikingatiden åt sidan, återstår då tre andra memes. Av de tre handlar två av dem om Napoleonkrigen. En av dessa två nämner ABBA:s låt *Waterloo*, vilket förklarar den taggen i tabellen. Den tredje och sista är den som har flest gillningar av samtliga 14 från denna sida:

84

⁸² HistoryMemes, Facebook, 2018.

⁸³ Kommentaren "Jag ljög" i den högra bilden är en referens till ett annat tidigare inlägg om vikingar där administratören lovade att det skulle vara den sista om ämnet.

⁸⁴ HistoryMemes, Facebook, 2018.

Memen är en tabell med två kolumner och fyra rader. Den vänstra kolumnen visar fyra förmedlare av historia av olika slag som paras ihop med den högra kolumnens bilder på fyra olika hjärnor. Dessa hjärnor uppvisar en kronologiskt ökande mängd förmodad intellektuell stimulans och aktivitet. Det övre lingvistiska meddelandet "Hur man lär sig historia" etablerar i samband med dessa kolumner betydelseinnehållet att förmedlarna är rangordnade efter deras intellektuella värde. De är ordnade efter att bättre förmedlare hamnar längre ner i memen, liksom memen om tåget över bält i avsnittet om SWARJE. Klassrumsundervisning är värst av de fyra exemplen som ges och därefter kommer det digitala uppslagsverket *Wikipedia*. Näst bäst är den historiskt baserade strategidatorspelserien *Total War*. Längst ner, och därmed den påstått bästa källan för historieundervisning, är bandet Sabaton.

Denna meme brukar inte någon historia i sig, men den och dess popularitet på sidan bidrar ändå med relevant information för min frågeställning. Att kunna påvisa och demonstrera bandet Sabatons internationella relevans bidrar till att besvara frågan om vilken svensk historia som västerländska ungdomar tar del av och varför. Om man tycker om bandet Sabaton och dess musik deltar man medvetet eller omedvetet i deras historieförmedling och prenumererar på den historia som bandet väljer att förmedla. Detsamma kan sägas om tv-serien *Vikings*. Man kanske tittar på serien för att man tycker om spännande tv, och mottagandet av historien som programmet förmedlar blir då en bieffekt av tittandet. För den här sidans administration har det lett till ett ökat intresse för den verkliga vikingatiden, som i sin tur förmedlas vidare till sidans följare.

Twitter

Twitter har inga möjligheter för grupper, men profiler kan dedikeras till vad som helst och ladda upp bilder och videoklipp. Det förekommer då konton dedikerade till historiememes. *MemesonHistory* var den största och möjligtvis den enda profilen med över 100 000 följare som dedikerades till historiememes. Sedan det kontot har blivit borttaget har jag inte hittat något annat konto av dess slag som har mer än 100 000 följare.

HistoryandMemes och MemesonHistory

HistoryandMemes är det mest följda kontot som i skrivande stund upptäckts i min forskning. Dess utbud samt de få arkiverade memes från *MemesonHistory* som går att hitta på annat håll är den lilla representation jag har från Twitter som social media och förmedlare av historiska

memes. Totalt har jag undersökt strax över 400 memes från dem sammanlagt, varav runt 90 var de enda arkiverade kvarlevorna från MemesonHistory jag fått tag på. Av dessa 400, uppfyllde endast 6 mina krav på att beröra svensk historia. MemesonHistory ansvarar för 2 av dessa, och båda två är memes som också har laddats upp av HistoryandMemes och tillräknas deras 4. Nedan är en liten tabell för alla 6:s taggar, inklusive dubbletterna.

Historisk tagg	Memes
“Karl XII:s ryska fälttåg”	3
“Sveriges roll i Napoleonkrigen”	3
“ABBA”	1

Gällande fokus så ger 1 meme Sverige ett betydande fokus medan resten är marginella. Den som ger en betydande roll är samma meme om ryska fälttåg med Svampbob Fyrkant som syns i avsnittet om Reddits HistoryMemes. Dubbletterna ger båda bara en marginell roll. Den ena är en meme om den sjunde koalitionen i Napoleonkrigen. Den andra dubbletten är bifogad nedan från MemesonHistory där den fick flest gillningar. Den sjätte och sista är samma meme om Napoleonkrigen och ABBA som redan nämnts i det tidigare avsnittet.

85

Detta är ännu en meme om ryska fälttåg, fast den här nämner inga invaderande länder uttryckligen, vilket är varför jag satt fokuset som marginellt. Att det står “Varje gång en utländsk makt försökte invadera Ryssland under vintern” i memens språkliga meddelande

⁸⁵ MemesOnHistory, Twitter, 2017.

tycker jag antyder att det är något som hänt mer än två gånger. Efter Nazityskland och Napoleons Frankrike vill jag argumentera för att Karl XII:s fälttåg är det tredje mest kända exemplet i historien på en invasion i Ryssland som misslyckades dels på grund av dess vinter. Detta påstående baserar jag på min generella uppfattning att det är det tredje mest förekommande exemplet i de dussintals memes om ämnet jag stött på i min forskning.

Här är det denoterade meddelandet en stillbild från tv-serien *Game of Thrones*. Karaktären heter The Night King och är en antagonist som hotar att kasta världen i en oändlig vinter med sin armé odöda. För den som sett tv-serien är det ingen hemlighet att karaktären representerar kyla och ett klimathot. Av dessa skäl lämpar sig karaktären i denna meme som en symbol för Rysslands brutala vinter. Historiebruket här är likt det som jag beskrev i memen om polska invasioner i avsnittet om Instagramsidorna WarHistoryMemes och MilitaryHistoryMemes. För den utomstående är det en sammankoppling mellan populärkultur man tycker om och en aspekt av historia där ett land lyckats överleva upprepade invasioner. För den ryske mottagaren representerar memen en nationalistisk stolthet att ens egna nationella tillhörighet gör att man kan identifiera med framgången som memen gestaltar. I relation till den etablerade typologin placerar detta resonemang nog historiebruket återigen närmast det existentiella bruket. Historien brukas i syfte om att orientera sin egna existens i nuet mot det förflutna. Men en mer passande förklaring för mig är ändå min definition av det humoristiska historiebruket: att syftet är att skapa humor genom att spela på en gemensam förkunskap om historia, i detta fallet i relation till populärkultur.

Resultat

Efter en undersökning av över 12 000 memes, fann jag att 175 av dessa uppfyllde mina innehållsmässiga krav på att beröra svensk historia. Dessa blev i sin tur kategoriserade efter hur stort fokuset på svensk historia i memen var samt vilken aspekt av svensk historia de berörde. 20 stycken har dessutom noggrant valts ut och bifogats i denna uppsats för att genomgå en djupare kvalitativ bild- och historiebruksanalys.

Den bildanalys jag genomförde på memesen var inspirerad av Roland Barthes principer om bilders tre meddelanden. I analysen fann jag att två av meddelandena, de språkliga och bokstavligen, bidrog till att vägleda mottagaren mot den av författaren önskade tolkningen som låg på den symboliska nivån. Det var främst i detta symboliska, konnoterade meddelande som helheten kom till stånd och historiebruket kunde undersökas. Mot denna bakgrund kan jag nu redovisa för de resultat som processen lett till och hur dessa besvarar mina frågor. Jag börjar med mina underfrågor som följs av en diskussion om framtiden och därefter avslutas uppsatsen med att knyta allt tillbaka till huvudfrågan.

Diskussion kring underfrågorna

Vilka historiska företeelser lyfts fram?

Det är fyra trender som skiner igenom konsekvent över flertalet olika forum.

Den främsta och överlägset största trenden är vikingatiden. Exakt 50 memes av alla 175 berör någon aspekt av vikingatiden, där den vanligaste ingången är asatron och dess mytologi. Ta också hänsyn till att detta är efter att flertalet memes om vikingatiden inte inkluderats i mitt urval. Detta eftersom jag bedömt att de inte uppfyllt mina krav på svenskt fokus genom att de helt fokuserade på antingen danernas invasion av England eller normännens utflykter i norra Atlanten. Hade mina krav inkluderat alla aspekter av och alla folk från vikingatiden hade denna kategori stått för en betydligt större andel av summan. Kort sagt kan man säga att vikingatiden är den stora vinnaren bland materialet, och därmed bland det första som flertalet västerländska ungdomar tänker på när det gäller svensk historia.

Den andra, troligtvis näst största trenden är Sveriges neutralitet under 1900-talet och dess roll i andra världskriget. Denna neutralitet och roll står ofta i skottlinjen för kritik och moralisering, och flertalet av dessa memes humor görs på Sveriges bekostnad.

Den tredje trenden är den gruppen memes som kan sägas beröra stormaktstiden. Det visar sig att Karl XII i synnerhet är en återkommande figur även bland internationella forums bruk av historia. Hans förtjänster under första halvan av stora nordiska kriget, hans misslyckade ryska fälttåg och hans chockerande dödsfall är alla aspekter som kan beskrivas som återkommande teman även tagna individuellt. Tar man hänsyn till det svenska forumet, SWARJE, hittar man där ett dominerande fokus på stormaktstiden mer generellt som en historisk stolthet.

Den fjärde trenden är det som hör till mer kontemporär svensk kultur och historia. Möbelaffärskedjan IKEA, heavy metal bandet Sabaton och klimataktivisterna Greta Thunberg är alla nutida svenska symboler som återfinns i flertalet memes som kopplar dessa till historien.

Det finns för övrigt en enorm variation av historiska företeelser som förekommer, vilket kan förväntas när man tar hänsyn till tusentals olika kulturprodukter skapade av tusentals olika individer. Nästan ingen av dessa andra är en märkbar trend eftersom de inte förekommer i mer än fyra memes på sin höjd. Det ena undantaget till detta är Napoleonkrigen, men där är inte fokuset på Sverige. Det andra undantaget är svensk queerhistoria, men en majoritet av dessa är från ett och samma forum: Polandball. Det representerar därför snarare den gruppens historiekultur än någon större internationell trend.

Går det att urskilja varför just de historiska företeelserna väljs ut?

Med risk för att detta svar blir spekulativt, tycks jag ändå se spår av möjliga förklaringar.

Vad det gäller vikingatiden finns det två förklaringar som jag upptäckt direkt i källmaterialet. Den ena förklaringen är att det är det enda som utländska västerländska ungdomar kommer ihåg om skandinavien från sin historieundervisning. Tre användare från Spanien, Argentina och USA demonstrerade detta faktum i min undersökning med sina respektive memes. Den andra förklaringen är den populära tv-serien Vikings, som återkommande refererats till i några av urvalets memes.

Sveriges roll i andra världskriget är den trend som utger sig själv som mest självklar, då andra världskriget i sig är en så dominerande kraft i världens historiekulturer. Det var för mig

nästan en överraskning att jag inte fann fler memes om Sveriges neutralitet under krigstiden, men detta kan förklaras med att de flesta memesen om ämnet istället fokuserade på schweizisk neutralitet. Jag har funnit att om det humoristiska i bruket bara var att landet var neutralt under krigen handlade memen om Schweiz. Var bruket istället ämnat att moralisera neutraliteten kunde Sverige stå i fokus på grund av dess relation med Nazityskland.

Stormaktstiden och särskilt Karl XII:s relevans är intressant. Ulf Zander påstod att de tre största nationella symbolerna för traditionell svensk historieundervisning var Gustav Vasa, Gustav II Adolf och Karl XII. Gustav Vasa har jag inte sett en enda meme om, Gustav II Adolf finns i 3 och Karl XII överskuggar de andra monarkerna fullständigt. Det finns en möjlig förklaring till detta som ligger i bandet Sabatons diskografi. Bandet har visserligen skrivit musik om Gustav II Adolf, men de döpte ett helt album efter Karl XII. Sabaton är som sagt ett återkommande tema i memes, i rubriker och i kommentarer. Detta talar för Sabaton som en inflytelserik förmedlare av historia. Vad det gäller annan kontemporär svensk kultur som IKEA är det antagligen för att dessa är företeelser man stött på under sitt vardagliga liv.

Vilka historiebruk kan identifieras i materialet?

Det som binder samman alla dessa memes som observerats är att bruket först och främst bör beskrivas som ett *humoristiskt historiebruk*. Detta är en poäng som båda min föregångare också drivit, Malin Jonsson och Aron Schuurman, fast till en något mildare grad då de snarare argumenterat för det humoristiska som något vid sidan om andra bruk. Jag styrker att bruket även kan observeras nästan helt självständigt, då jag funnit stöd för detta i min analys. Skapare tar något som är främst drivet av humor och kopplar dessa till historien. Inom en historiekultur spelar man här på en gemensam kunskap om memes och historia. Att se vad man kan om historia, memes och andra kulturprodukter kombineras på oväntade och underhållande vis bidrar till ett nöje hos mottagaren. Det är detta nöje som i sin tur driver nytt skapande av historieprodukter inom dessa historiekulturer. Att lyckas få in detta resonemang i historiebrukstypologin som den ser ut nu är svårt utan att väsentligt tänja på definitionerna.

Kan det vara tal om ett vagt existentiellt bruk? Det kan vara ett argument att den allmänna människan vill orientera sig i sin nutid och sina nutida intressen genom att relatera dessa till historien. Det kan vara att man tar en skärmdump från en favoritserie som *Game of Thrones*, eller ett favoritdatorspel som *DOOM*, och relaterar denna till vad man kan om historien.

Kan det vara tal om ett slags analogt kommersiellt bruk? Argumentet här skulle i så fall vara att man istället för att tjäna ekonomiska vinster syftar på mer sociala vinster. Detta kan även kallas för en uppmärksamhetsekonomi. Istället för pengar blir valutan man eftersträvar gillningar och delningar på sociala medier. Man väljer ut och paketerar historia på ett underhållande vis eftersom man vill göra reklam för sig själv och sin profil. Istället för en finansiell belöning blir målet en slags social belöning i form av att andra människor ger en bekräftelse. Fast detta resonemang kan användas för att argumentera för existensen av ännu ett nytt och separat bruk: det *sociala historiebruket*.

Detta innebär inte att det inte förekommer historiebruk med syften som etablerade av typologin. Om man förbiser brukarens identitet - som internets deltagarkultur nästan kräver - ser man tydliga förekomster av moraliska, ideologiska och politisk-pedagogiska historiebruk i vissa memes. Det moraliska bruket kan exempelvis ske genom att man ställer Sveriges handel med Nazityskland under andra världskriget mot ljuset av krigets facit. Det ideologiska bruket utnyttjas oftast i memes för att göra narr av eller delegitimera en upplevd politisk motståndare, snarare än att legitimera. Det politisk-pedagogiska historiebruket har setts i att likheter lyfts till en vilseledande grad exempelvis mellan vikingarnas plundringar och flyktingkrisen 2015. Offret för dessa bruk i svensk historia är ofta den vänsterliberala inrikespolitik och neutrala utrikespolitik som Sverige är för omvärlden internationellt känd.

Det vetenskapliga bruket har inte observerats i dessa memes, vilket kanske inte är förvånande. Sker det något vetenskapligt eller undervisande med memes är det oftast memen som är utgångspunkten för processen, inte slutprodukten. Ett konto kanske bifogar en kontextuell förklaring till en uppladdad meme, men en meme skulle inte publiceras som slutprodukten av ett vetenskapligt arbete.

Ett icke-bruk av historia i memes är svårt att argumentera för på någon större skala. Att förenklat likställa icke-bruk av historia med att fakta som motsäger brukarens syfte ignoreras i en produkt utgör en underskattning av vad ett icke-bruk egentligen är. Något som möjligtvis kan jämföras med icke-bruk, i alla fall till en viss del, är när ett forum har regler på vilken historia som inte får behandlas i memes. Ett exempel är det återkommande kravet att inlägg på vissa forum inte får handla om nutida händelser. Den historien ska då inte brukas eftersom den inte är i linje med vad makthavarna på forumet anser passar in i den historiekulturen de vill fostra. Motargumentet till detta är dock att detta tidskrav inte riktigt kan sägas tjäna en ideologi.

Hur skiljer sig detta från forum till forum?

Överlag finns det ett stort överlapp mellan trender och historiska företeelser bland alla forum. Inte bara det, utan identiska bilder dyker stundtals upp vid upprepade tillfällen på olika forum, ibland även samma forum, med samma eller nya rubriker. Detta är dock också ganska förutsägbart när man tittar på definitionen av internet memes, som innefattar att de kopieras och sprids över internet och olika sociala medier. Om en meme i min forskning uppfattades vid upprepade tillfällen bara bidrog det till mina resultat att memens innehåll var populärt.

Det förekommer vissa skiljaktigheter mellan olika forum, oftast i behovet av att vissa eftersträvar en vinkel som skiljer dem åt från andra forum. Denna särprägel kan förekomma i krav på det historiska innehållet, som att en profil föredrar militärhistoria. Det kan också förekomma i hur memes ska se ut, som att ett forum endast vill att bilderna ska vara hämtade från ett visst typ av källmaterial.

Det var mest på Reddit där olika forums bruk av historia drastiskt kunde skilja sig från varandra. På FakeHistoryPorn ser man alternativ historia grundad i parodi. På Polandball förekommer nutida diplomatiska relationer mellan länder. På det svenska forumet SWARJE, som inte har sammanblandats med övriga resultat, förekommer historia främst med fokus på svenska framgångar och danska missöden.

På Reddit överlag avråds man från att skapa forum som överlappar med andra forums intresseområden. På Instagram, Facebook och Twitter är man fri att skapa sidor som kopierar andras intresseområden, och den enda anledningen till att vara unik är om man vill sticka ut.

Framtiden

Med den process och framförallt det breda utbudet av källor som användes i den här studien blev omfånget *hela Sveriges historia* för stort för en heltäckande kvalitativ analys. Ett förslag om man vill ha en sådan analys hade varit att upprepa denna studie och försöka specialisera sig på en mindre aspekt eller epok som vikingatiden, stormaktstiden eller Sveriges roll i andra världskriget. Man behöver självklart inte begränsa sig till svensk historia, utan kan analysera hur memes gestaltar vilken företeelse som helst, förutsatt att avgränsningen är lagom för att gynna studien med en tillräcklig mängd material. Den som vill upprepa studien på något sätt kan i så fall också ta hänsyn till de fåtal profiler jag missade i min undersökning (se sida 15).

Alternativt kan en studie specialisera sig på en av de mer särpräglade källorna i uppsatsen, exempelvis Reddits FakeHistoryPorn eller Polandball.

För den som är intresserad av svensk historias gestaltning i kontemporär kultur vill jag lyfta Sabaton som en lovande inriktning att ha för ett liknande arbete. Sabaton har i den här uppsatsen visat sig vara en inflytelserik förmedlare av svensk historia. Även tv-serien Vikings är på samma sätt en populär förmedlare av svensk och skandinavisk historia. I skrivande ögonblick, under slutet av året 2020, är dessa två populärkulturer särskilt relevanta. Sabaton avslöjade den 23:e december att de ska släppa ny musik som denna gång handlar om Vasatiden.⁸⁶ En vecka senare, den 30:e december, rundade Vikings av och släppte de sista avsnitten i dess sjätte och sista säsong.⁸⁷ Forskning om dessa två kulturskapares kommersiella historiebruk hade, nu mer än någonsin tidigare, bidragit till en ökad förståelse för vad den västerländska publiken kan om svensk historia.

Avslutning

Denna uppsats har haft som huvudsakliga frågeställning att besvara frågan om hur svensk historia gestaltas och brukas i populära memes på internationella forum, och varför den gestaltas och brukas på dessa sätt.

Den mest förekommande aspekten av svensk historia är vikingatiden, följt av 1900-talets utrikespolitik, stormaktstiden och kontemporär svensk kulturhistoria. Denna historia brukas främst med ett humoristiskt syfte med andra underliggande syften som kan beskrivas som existentiella och sociala. Andra klassiskt typologiska historiebruk som de moraliska, ideologiska och politisk-pedagogiska bruken förekommer också, men på en begränsad nivå. Dessa ämnar främst att göra skämt på bekostnad av Sveriges vänsterliberala inrikespolitik och neutrala utrikespolitik i senmodern tid. Det som styr ämnesvalet i icke-politiska bruk bland internationella användare verkar delvis vara en begränsad allmän skolutbildning om skandinavisk historia, där främst vikingatiden blir ihågkommen. I övriga fall styrs ämnesvalet till synes av kontemporär populärkultur som förmedlas på internet, i tv-serier, datorspel och av internationellt kända svenska historieförmedlare som bandet Sabaton.

⁸⁶ Sabaton, *Sabaton New Music Teaser*, YouTube, 2020.

⁸⁷ Amazon Prime Video, *VIKINGS Final Season – Official Trailer* | Amazon Prime Video, YouTube, 2020.

Källförteckning

Forum

Samtliga länkar var hämtade flertalet gånger från den 18:e oktober till och med den 18:e december, 2020:

- Reddit, “HistoryMemes”, <https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/>.
- Reddit, “FakeHistoryPorn”, <https://www.reddit.com/r/FakeHistoryPorn/>.
- Reddit, “Polandball”, <https://www.reddit.com/r/polandball/>.
- Reddit, “HistoryAnimemes”, <https://www.reddit.com/r/HistoryAnimemes/>.
- Reddit, “SWARJE”, <https://www.reddit.com/r/SWARJE/>.
- Instagram, “WarHistoryMemes”, https://www.instagram.com/war_history/.
- Instagram, “MilitaryHistoryMemes”,
<https://www.instagram.com/militaryhistorymemes/>.
- Instagram, “HistoryMemesExplained”,
https://www.instagram.com/historymemes_explained/.
- Instagram, “HistoryDankMemes”, https://www.instagram.com/history_dank_memes/.
- Facebook, “HistoryMemes”, <https://www.facebook.com/hist0rymemes/>.
- Twitter, “Historyandmemes”, <https://twitter.com/Historyandmemes>.
- Twitter, “MemesOnHistory”, <https://twitter.com/MemesOnHistory/>.

Memes

Om rubrik för inlägget saknas står enbart texten “Meme om [tema]”, inte kursiverat. De är presenterade i kronologisk ordning, varav den första är memen från uppsatsens framsida:

- HistoryMemes, Meme om memekultur, Facebook, 2019, <https://www.facebook.com/hist0rymemes/photos/1331603483674094> (hämtad 2020-11-30).
- DMH22336611, *Maybe it'll work?*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/eky0bf/maybe_itll_work/ (hämtad 2020-10-18).
- Choliver1, *Hope this hasn't been done!*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/jk9i62/hope_this_hasnt_been_done/ (hämtad 2020-11-18).

- dippman, *Valhalla must be quite the place*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/imf9kv/valhalla_must_be_quite_the_place/ (hämtad 2020-10-18).
- Lord_Shaddar, *Map of the world but only with the countries seen in SPANISH HISTORY CLASS (and why are they usually mentioned)*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/jnjww7/map_of_the_world_but_only_with_the_countries_seen/ (hämtad 2020-11-18).
- Khersteinberg, *Map of the world but only countries mentioned in an Argentinian history class.*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/jnvcnr/map_of_the_world_but_only_countries_mentioned_in/ (hämtad 2020-11-18).
- CrazyBadAimer, *A Map of The World but its only information I learned in American Public School*, 2020-11-18, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/jpy3pb/a_map_of_the_world_but_its_only_information_i/ (hämtad 2020-11-18).
- Lettuce_Boi_21, *We need more memes about the Swedish Empire*, HistoryMemes, Reddit, 2019, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/ag00rt/we_need_more_memes_about_the_swedish_empire/ (hämtad 2020-11-24).
- senor_Adolf, *Sabaton teaches history better than schools*, HistoryMemes, Reddit, 2020, https://www.reddit.com/r/HistoryMemes/comments/f2uzcf/sabaton_teaches_history_better_than_schools/ (hämtad 2020-11-24).
- Uniqueusername5667, *Greta Thunberg ends global warming (2019)*, FakeHistoryPorn, Reddit, 2019, https://www.reddit.com/r/fakehistoryporn/comments/deixyl/greta_thunberg_ends_global_warming_2019/ (hämtad 2020-12-01).
- Sovietstorm, *Dirty Bombs*, Polandball, Reddit, 2017, https://www.reddit.com/r/polandball/comments/75fy16/dirty_bombs/ (hämtad 2020-12-02).
- zimonitrome, *Payback*, Polandball, Reddit, 2017, <https://www.reddit.com/r/polandball/comments/6oq65d/payback/> (hämtad 2020-12-02).
- MouseUpset, *Sweden*, HistoryAnimemes, Reddit, 2020, <https://www.reddit.com/r/HistoryAnimemes/comments/k6exml/sweden/> (hämtad 2020-12-18).
- Carrot_Lobbyist, *<3 1658*, SWARJE, Reddit, 2019, https://www.reddit.com/r/SWARJE/comments/adhndq/3_1658/ (hämtad 2020-11-24).
- MilitaryHistoryMemes, *Meme om polska invasioner*, Instagram, 2020, https://www.instagram.com/p/CH_FNhVH4bf/ (hämtad 2020-12-03).

- MilitaryHistoryMemes, Meme om Karl XII, Instagram, 2020, <https://www.instagram.com/p/CILvcHanTCt/> (hämtad 2020-12-03).
- HistoryMemesExplained, Meme om Karl XII:s död, Instagram, 2019, <https://www.instagram.com/p/Bx2EmJ7nl5Q/> (hämtad 2021-01-04).
- HistoryMemes, Meme om tv-serien Vikings, Facebook, 2018, <https://www.facebook.com/hist0rymemes/photos/987080861459693/> (hämtad 2020-11-30).
- HistoryMemes, Meme om vikingarna, Facebook, 2018, <https://www.facebook.com/hist0rymemes/photos/988042964696816> (hämtad 2020-12-18).
- HistoryMemes, Meme om historieundervisning, Facebook, 2018, <https://www.facebook.com/hist0rymemes/photos/1094383707396074> (hämtad 2020-11-30).
- MemesOnHistory, Meme om ryska fälttåg, Boredpanda, 2017, Arkiverad från Twitter: <https://www.boredpanda.com/funny-history-memes/> (hämtad 2020-12-04).

Digitala källor

- Alexa, “About Us”, 2020, <https://www.alexacom/about> (hämtad 2020-12-16).
- Alexa, “Top Sites”, 2021, <https://www.alexacom/topsites> (hämtad 2021-01-06).
- Alter, Charlotte, Haynes, Suyin & Workland, Justin, *Time 2019 Person of the Year Greta Thunberg*, Time, 2019, <https://time.com/person-of-the-year-2019-greta-thunberg/> (hämtad 2020-12-19).
- Amazon Prime Video, *VIKINGS Final Season – Official Trailer | Amazon Prime Video*, YouTube, 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=Auzs95InJzo> (hämtad 2021-01-04).
- Englund, Peter, *Sanningen om Karl XII:s död*, Populär Historia, 2018, <https://popularhistoria.se/sveriges-historia/kungar-drottningar/sanningen-om-karl-xii-s-dod> (hämtad 2020-12-30).
- Groeneveld, Emma, *Bjorn Ironside*, Ancient History Encyclopedia, 2018, https://www.ancient.eu/Bjorn_Ironside/ (hämtad 2021-01-03).
- Hemlin, Carolina, *De sjukskrev sig för att bli friskförklarade*, Dagens Arbete, 2017, <https://da.se/2017/06/de-sjukskrev-sig-for-att-bli-friskforklarade/> (hämtad 2020-12-28).
- *Know Your Meme*, “I Fear No Man”, 2020, <https://knowyourmeme.com/memes/i-fear-no-man> (hämtad 2020-12-18).

- *Know Your Meme*, “I Was A Business Man Doing Business”, 2020, <https://knowyourmeme.com/memes/i-was-a-business-man-doing-business> (hämtad 2020-12-18).
- *Know Your Meme*, “Surprised Joji”, 2020, <https://knowyourmeme.com/memes/surprised-joji> (hämtad 2020-12-30).
- *Icakuriren*, “Vad är Instagram?”, 2015, <https://www.hemtrevligt.se/icakuriren/artiklar/test-rad/20120917/sa-funkar-det-instagram/> (hämtad 2020-12-30).
- *Metrics For Reddit*, “r/polandball metrics”, 2021, <https://frontpagemetrics.com/r/polandball> (hämtad 2021-01-06).
- *Reddit*, “MURICA”, 2020, <https://www.reddit.com/r/MURICA> (hämtad 2020-12-30).
- *Reddit*, “Wiki: Frequently Asked Questions”, 2020, <https://www.reddit.com/wiki/faq> (hämtad 2020-12-18).
- *Reddit Inc.*, “About”, 2020, <https://www.redditinc.com/> (hämtad 2020-12-18).
- *Sabaton*, “About Carolus Rex”, 2020, <https://www.sabaton.net/discography/carolus-rex/> (hämtad 2020-12-19).
- *Sabaton*, *Sabaton New Music Teaser*, YouTube, 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=1WfYlzALAcA> (hämtad 2020-12-28).
- Schmidt, William E., *Sweden Redefines Sexual Revolution*, New York Times, 1992, <https://www.nytimes.com/1992/03/22/weekinreview/the-world-sweden-redefines-sexual-revolution.html> (hämtad 2020-12-28).
- Yaddar, *KungFU-ganda*, 2019, Reddit, <https://www.reddit.com/r/polandball/comments/eaxynt/kungfuganda/fb2px22/?context=10000> (hämtad 2020-12-28).
- *Wikipedia*, “Internetfenomen”, 2020, <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Internetfenomen&oldid=47921306> (hämtad 2021-01-02).

Litteratur

- Andersson, Lars M., *En jude är en jude är en jude-: representationer av "juden" i svensk skämtpress omkring 1900-1930*, (Ny uppl.), Nordic Academic Press, Lund, 2000.
- Barthes, Roland, *Bildens Retorik* (Andra uppl.), Bokförlaget Faethon, Stockholm, 2019.
- Baumgartner, Jody C. & Towner, Terri L., *The Internet and the 2016 presidential campaign*, Lexington Books, Lanham, Maryland, 2017.
- Berglund, Louise & Ney, Agneta, *Historikerns hantverk: om historieskrivning, teori och metod*, Lund, 2015.
- Dawkins, Richard, *The selfish gene* (Ny uppl.), Oxford Univ. Press., 1989.
- De Groot, Jerome, *Consuming history : historians and heritage in contemporary popular culture* (Andra uppl.), Taylor & Francis Group, Routledge, 2016.
- Heiskanen, Benita, *Meme-ing Electoral Participation*, *European journal of American studies* [Elektronisk resurs], European Association for American Studies, Paris, 2006-, vol 12-2, 2017.
- Jenkins, Henry, *Konvergenskulturen: där gamla och nya medier kolliderar*, Daidalos, Göteborg, 2008.
- Jonsson, Malin Anna Minor., *En rolig historia - en studie av historiedidaktik och humor i internetmemes*, Lunds Universitet, Lund, 2019.
- Karlsson, Klas-Göran, *Med folkmord i fokus - förintelsens plats i den europeiska historiekulturen*, Forum för levande historia, Stockholm, 2008.
- Karlsson, Klas-Göran & Zander, Ulf (red.), *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken* (Andra uppl.), Studentlitteratur, Lund, 2009.
- Milner, Ryan M., *The world made meme: public conversations and participatory media*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 2016.
- O'Meara, Jennifer, *Meme Girls versus Trump – Digitally Recycled Screen Dialogue as Political Discourse*, University of Texas Press [Elektronisk resurs], , Madison, Wis., 1971-, vol 28, 2018.
- Schuurman, Aron, *Revolutionär, folkmördare och tomte - en studie om Karl Marx i internetmemes*, Lunds Universitet, Lund, 2020.
- Zander, Ulf, *Fornstora dagar, moderna tider: bruk av och debatter om svensk historia från sekelskifte till sekelskifte*, Lunds Universitet, Lund, 2001.